

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA DRUŽBENO ODGOVORNEGA POROČANJA IZBRANIH
BANK V EVROPSKI UNIJI**

Ljubljana, avgust 2022

VANJA ORTER

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Vanja Orter, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza družbeno odgovornega poročanja izbranih bank v Evropski uniji, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Markom Košakom

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu prek Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	5
1 KONCEPT TRAJNOSTNEGA DELOVANJA	6
1.1 Opredelitev trajnostnega delovanja	7
1.2 Področja trajnostnega delovanja.....	8
1.3 Poročanje o trajnostnem delovanju	8
1.4 Razvoj poročanja o trajnostnem delovanju	9
1.5 Prednosti poročanja o trajnostnem delovanju	11
1.6 Elementi poročila o trajnostnem delovanju	11
1.6.1 Okoljski dejavniki	12
1.6.2 Družbeni dejavniki	13
1.6.3 Dejavniki vodenja in upravljanja.....	13
1.7 Izzivi poročanja o trajnostnem delovanju	14
1.8 Merila kakovostnega poročanja o trajnostnem delovanju	15
1.8.1 Uporabnost	16
1.8.2 Dostopnost.....	16
1.8.3 Zanesljivost.....	16
1.9 Trendi na področju poročanja o trajnostnem delovanju.....	16
2 REGULACIJA POROČANJA O TRAJNOSTNEM DELOVANJU.....	17
2.1 Smernice in standardi poročanja o trajnostnem delovanju.....	17
2.1.1 Standardi Iniciative za globalno poročanje	18
2.1.2 Standardi Odbora za računovodske standarde za trajnostni razvoj	19
2.1.3 Standardi Mednarodne organizacije za standardizacijo	19
2.1.4 Usmeritve organizacije Svetovni gospodarski forum.....	20
2.1.5 Pobuda Združenih narodov za okolje	20
2.1.6 Smernice Projektne skupine za finančna razkritja, povezana s podnebjem ..	21
2.1.7 Globalni dogovor Združenih narodov	21
2.2 Pregled pravne ureditve in zahtev na področju poročanja o trajnostnem delovanju v Evropski uniji.....	21
2.2.1 Taksonomija Evropske unije	22
2.2.2 Direktiva o nefinančnem poročanju	23
2.2.3 Direktiva o trajnostnem korporativnem poročanju.....	24

2.2.4	Uredba o razkritjih na področju trajnostnega delovanja v finančnem sektorju	24
3	VLOGA BANK V TRAJNOSTNO NARAVNANEM GOSPODARSTVU IN DOSEGANJU CILJEV TRAJNOSTNEGA RAZVOJA	25
3.1	Vloga bank pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja.....	25
3.2	Poročanje bank o trajnostnem delovanju	26
3.3	Pomembnost družbenega vidika trajnostnega delovanja	27
4	ANALIZA IN PRIMERJAVA POROČANJA IZBRANIH BANK O TRAJNOSTNEM DELOVANJU	28
4.1	Metodologija.....	28
4.2	Raziskovalna vprašanja	28
4.3	Predstavitev vzorca.....	29
4.4	Kriteriji primerjave in analize poročil	32
4.4.1	Pristop priprave poročila o trajnostnem delovanju	32
4.4.2	Vizualna podoba poročila in uporaba različnih tehnik vizualizacije podatkov	33
4.4.3	Razkritja glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti....	35
4.4.4	Prostovoljna razkritja o družbenih dejavnikih trajnosti	35
4.4.5	Delež donacij.....	36
4.5	Rezultati analize in ugotovitve.....	37
4.5.1	Pristop priprave poročila o trajnostnem delovanju	37
4.5.2	Vizualna podoba poročila in uporaba različnih tehnik vizualizacije podatkov	40
4.5.3	Razkritja glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti....	44
4.5.4	Prostovoljna razkritja o družbenih dejavnikih trajnosti	46
4.5.5	Delež donacij.....	49
4.5.6	Ugotovitve.....	52
	SKLEP.....	54
	LITERATURA IN VIRI.....	55
	PRILOGE	61

KAZALO TABEL

Tabela 1: Osnovni podatki o bankah, zajetih v vzorec	31
Tabela 2: Kriteriji ocenjevanja vizualne podobe poročil.....	35
Tabela 3: Rezultati analize pristopa bank k pripravi poročila	38
Tabela 4: Rezultati analize vizualne podobe poročila in uporabe tehnik vizualizacije podatkov	41
Tabela 5: Rezultati analize razkritij glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti	45
Tabela 6: Rezultati analize o prostovoljnih razkritjih o družbenih dejavnikih trajnosti	47
Tabela 7: Rezultati analize deleža donacij	50

KAZALO SLIK

Slika 1: Struktura standardov GRI.....	19
Slika 2: Pristop bank k pripravi poročila	40
Slika 3: Število doseženih točk pri ocenjevanju vizualne podobe poročila in uporabe tehnik vizualizacije podatkov	43
Slika 4: Razkritja glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti.....	46
Slika 5: Število standardov in smernic, ki jih banke uporabljajo pri poročanju.....	49
Slika 6: Delež donacij.....	52

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Osnovni podatki o bankah, zajetih v vzorec	63
---	----

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

oz. – oziroma

mrd. – milijarda

CSRD – (ang. Corporate Sustainability Reporting Directive); Direktiva o trajnostnem korporativnem poročanju

EBA – (angl. European Banking Authority); Evropski bančni organ

ECB – (angl. European Central Bank); Evropska centralna banka

ESG – (angl. Environment, Social, Governance); okolje, družba, upravljanje

EU – (angl. European Union); Evropska unija

FSB – (angl. The Financial Stability Board); Odbor za finančno stabilnost
GRI – (angl. Global Reporting Initiative); Inicijativa za globalno poročanje
IIRC – (angl. International Integrated Reporting Council); Mednarodni svet za celovito poročanje
ISO – (angl. International Organization for Standardization); Mednarodna organizacija za standardizacijo
NFRD – (angl. Non-Financial Reporting Directive); Direktiva o nefinančnem poročanju
OZN – Organizacija združenih narodov
PSF – (angl. Platform on Sustainable Finance); Platforma za trajnostno financiranje
SASB – (angl. Sustainability Accounting Standards Board); Odbor za računovodske standarde za trajnostni razvoj
SFDR – (angl. Sustainable Finance Disclosure Regulation); Uredba o razkritjih na področju trajnostnega delovanja v finančnem sektorju
TCFD - (angl. Task Force on Climate-related Financial Disclosures); Projektna skupina za finančna razkritja, povezana s podnebjem
UNEP FI - (angl. United Nations Environment Programme Finance Initiative); Pobuda Združenih narodov za okolje
WCED – (angl. World Commission on Environment and Development); Svetovna komisija za okolje in razvoj
WEF – (angl. World Economic Forum); Svetovni gospodarski forum

UVOD

Banke so ene izmed najpomembnejših institucij v gospodarstvu. S svojim delovanjem lahko neposredno vplivajo na družbo in okolje, v katerem delujejo. Pomembno lahko prispevajo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja in trajnostnemu delovanju družbe kot celote. Zaradi tega je pomembno, da so banke trajnostno naravnane in aktivne na vseh treh področjih trajnostnega delovanja.

Podjetja naj bi vsem trem vidikom trajnostnega delovanja, torej okoljskemu, družbenemu in ekonomskemu, namenjala enako pozornost (Adams, 2006, str. 2). V praksi se pogosto dogaja, da podjetja največ pozornosti namenijo okoljskemu vidiku trajnosti in svojemu vplivu na okolje. Posledično manj pozornosti namenjajo družbenemu vidiku trajnosti, ki se je v obdobju pretekle pandemije covid-19 izkazal za zelo pomembnega. Izkazalo se je, da obstajajo šibke točke delovanja družbe kot celote ter da so zdravje prebivalstva, revščina in stabilnost gospodarstva močno povezani.

Družbeni vidik trajnostnega delovanja je vsekakor postal še pomembnejši. Tega se zavedajo tudi investitorji in potrošniki, ki na podlagi tega sprejemajo svoje odločitve. Zaradi tega je pomembno, da podjetja ustrezno pozornost namenijo poročanju o svojem trajnostnem delovanju, predvsem družbenim dejavnikom trajnosti.

Namen magistrskega dela je raziskati trenutne standarde in regulacijo na področju poročanja o trajnostnem delovanju ter primerjati poročanje o trajnostnem delovanju bank v Evropski uniji (v nadaljevanju EU) glede na razvitost držav članic, kjer imajo banke sedež. Pri raziskavi se osredotočim na družbeno komponento trajnostnega delovanja in raziščem, ali obstajajo razlike pri poročanju.

Magistrsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela. V teoretičnem delu magistrskega dela uporabim obstoječe sekundarne podatke, strokovno literaturo in zakonodajo s področja trajnostnega delovanja. Uporabim literaturo domačih in tujih avtorjev ter smiselno izberem dela, ki ustrezajo doseganju namena in cilja magistrskega dela. V praktičnem delu naloge uporabim metodo analize in komparacije. Analiziram letna poročila in poročila o trajnostnem delovanju izbranih bank ter jih primerjam. Pri tem se osredotočim na družbeni vidik trajnostnega delovanja.

Najprej opredelim koncept trajnosti in trajnostnega delovanja. Opišem, kaj zajema poročanje o trajnostnem delovanju ter katere so prednosti in izzivi tovrstnega poročanja. Nato raziščem, kakšna je trenutna regulacija poročanja o trajnostnem delovanju v EU ter katere smernice in standardi obstajajo na tem področju. Opišem, kakšna je vloga bank pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja in izpostavim pomembnost družbenega vidika trajnostnega delovanja. V praktičnem delu magistrskega dela analiziram poročanje izbranih bank o trajnostnem delovanju in primerjam njihovo poročanje. V analizo vključim tudi etične

banke, ki so znane po svojem transparentnem poslovanju. Preverim, ali pri poročanju bank s sedežem v različno razvitih državah EU prihaja do razlik pri poročanju.

Poročanje bank analiziram na podlagi štirih kriterijev: pristopa k pripravi poročila o trajnostnem delovanju, vizualne podobe poročila in uporabe različnih tehnik vizualizacije podatkov, razkritij glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti ter prostovoljnih razkritij o družbenih dejavnikih trajnosti.

Za doseganje namena magistrskega dela postavljam naslednja raziskovalna vprašanja:

Raziskovalno vprašanje 1: Kako banke poročajo o svojem trajnostnem delovanju in ali se odločajo za pripravo posebnega poročila o trajnostnem delovanju?

Raziščem, na kakšen način banke poročajo o svojem trajnostnem poslovanju. Zanima me, ali se odločajo za pripravo ločenih poročil o trajnostnem delovanju ter ali pripravijo morebitna dodatna poročila, v katerih podrobneje predstavijo svoj vpliv na družbo, v kateri delujejo.

Raziskovalno vprašanje 2: Ali se banke zavedajo pomena tehnik vizualnega prikaza podatkov in jih temu primerno uporabljajo v svojih poročilih?

Raziščem in analiziram vizualno podobo poročil ter preverim, kako banke svoje poročanje približajo različnim skupinam uporabnikom poročil ter poskrbijo za razumljivost poročanja.

Raziskovalno vprašanje 3: Ali banke v svojih poročilih razkrivajo tudi podatke glede metodologije in zbiranja podatkov za namene poročanja?

Raziščem, ali banke v svojih poročilih razkrivajo tudi podatke o metodologiji priprave poročila in na tak način še dodatno poskrbijo za transparentnosti svojega delovanja.

Raziskovalno vprašanje 4: Ali banke v razvitejših državah EU poleg razkritij, ki jih zahteva regulacija, bolj uporabljajo tudi dodatna, prostovoljna razkritja?

Raziščem, ali banke uporabljajo dodatna prostovoljna razkritja ali pa v svojih poročilih razkrivajo le podatke, ki so jih dolžne v skladu z zakonodajo EU.

Na raziskovalna vprašanja odgovorim na podlagi podatkov, ki jih zberem pri analiziranju in primerjavi poročanja bank v četrtem poglavju.

1 KONCEPT TRAJNOSTNEGA DELOVANJA

Trajnost je eden izmed ključnih konceptov delovanja sodobne družbe. Kako pa trajnost sploh opredelimo? Gre za koncept, ki temelji na načelih etike in ni zgolj trend, ki se je uveljavil zaradi okoliščin, ki smo jim priča v zadnjih letih. Trajnost ni le koncept, ki bi mu sledili pri

vprašanjih glede okolja, ampak etično načelo, na katerem bi moralo temeljiti naše celotno ravnanje in sprejemanje odločitev (Bañon Gomis, Hoffman & McNulty, 2011, str. 1–4).

1.1 Opredelitev trajnostnega delovanja

Pojem »trajnost« je relativno nov, vendar pa je koncept starodaven in prisoten v različnih kulturah. Že kitajska civilizacija, ki velja za najstarejšo na svetu, taoisti in konfucijanci so pokazali globoko spoštovanje do narave. Podobne primere ravnanja in prepričanja zasledimo tudi pri drugih kulturah; ameriški staroselci so življenje v harmoniji in sožitju z naravo dojemali kot svojo osrednjo življenjsko dolžnost (Bañon Gomis, Parra, Hoffman & McNulty, 2011, str. 1–4).

V zadnjih desetletjih se je predvsem zaradi zavedanja posledic globalnega segrevanja ozaveščenost na področju trajnosti bistveno izboljšala. Britanski strokovnjak na področju trajnostnega razvoja, John Blewitt, je trajnostni razvoj opredelil kot idejo, kjer naj bi bila prihodnost boljša od sedanjosti (Bañon Gomis, Parra, Hoffman & McNulty, 2011, str. 1–4). Pogosto zasledimo tudi definicijo trajnosti, ki je v poročilu Svetovne komisije za okolje in razvoj (angl. World Commission on Environment and Development, v nadaljevanju WECD) z naslovom »Naša skupna prihodnost«, opredeljena kot razvoj, ki izpolnjuje sedanje potrebe, brez da bi pri tem ogrožal potrebe prihodnjih generacij (Jarvie, 2016).

Adams (2006, str. 2) je trajnost opredelil kot idejo, ki temelji na treh stebrih: okoljskem, družbenem in ekonomskem. Hkrati predlaga, da je boljša ponazoritev koncepta trajnosti s pomočjo treh prekrivajočih se krogov, ki prikazujejo ravnovesje in prepletenost treh dimenzij.

Pandemija covid-19 je opozorila na pomanjkljivosti v družbi in gospodarstvu. Podjetja so se morala oz. se še vedno soočajo z izzivi glede zdravja in varnosti, dobavnih verig, delovne sile, likvidnosti, povpraševanja potrošnikov in trženja. Množične smrti in zdravstvene težave, ki so bile posledica virusa, so obremenile prebivalstvo in gospodarstva po vsem svetu. Problematika javnega zdravja je nakazala potrebo po ponovnem razmisleku in opredelitvi trajnostne prihodnosti človeštva (Hakovirta & Denuwara, 2020, str. 1–3).

Pred pandemijo covid-19 se je največ pozornosti namenjalo okoljskim problemom in socialnim izzivom. Posledice pandemije so pokazale pomembnost javnega zdravja v modelu trajnostnega delovanja družbe in gospodarstva. Pandemija ni vplivala le na zdravje ljudi, pač pa je ohromila celotno gospodarstvo. Ob tem so se pojavili tudi drugi socialni problemi kot npr. porast nasilja v družini in vse večja neenakost v družbi. Izkazalo se je, da zdravje ni le problem in izziv na ravni posameznika, ampak vpliva na delovanje celotne družbe in gospodarstva. Postavlja se vprašanje, ali bi bilo morda treba v koncept trajnostnega delovanja vpeljati nov steber – zdravje ljudi oz. več pozornosti nameniti družbeni komponenti trajnostnega delovanja (Hakovirta & Denuwara, 2020, str. 1–3).

1.2 Področja trajnostnega delovanja

Trajnost in trajnostno delovanje temeljita na treh področjih: okoljskem, družbenem in ekonomskem. Za doseg zastavljenih ciljev sta potrebna usklajenost in delovanje na vseh treh področjih.

Okoljski vidik trajnosti se nanaša na spoštovanje naravnih virov in ohranjanja okolja. Družba mora svoje delovanje in potrebe prilagoditi omejitvam razpoložljivih virov, kot so voda, zemlja in ostale surovine. Zavedati se je treba vplivov na okolje, do katerih pride ob pridobivanju in izkoriščanju naravnih virov, ter tega, da so nam na razpolago v omejenih količinah (Bañon Gomis, Parra, Hoffman & McNulty, 2011, str. 6–10).

Okoljski vidik zajema različna, z okoljem povezana področja, kot so kakovost zraka in vode, zaščita ekosistemov, ravnanje z odpadki, nadzorovanje izpušnih plinov ter skrbnost pri uporabi zemeljskih surovin in virov energije. Omenjenemu vidiku se običajno namenja največ pozornosti, vendar pa je za doseg prave trajnosti treba uravnavati in nadzorovati delovanje tudi na družbenem in ekonomskem področju (Bañon Gomis, Parra, Hoffman & McNulty, 2011, str. 6–10).

Družbeni vidik trajnosti se nanaša na življenjski standard družbe. Podjetja in organizacije morajo pri svojem delovanju slediti načelom etike in veljavni zakonodaji ter prispevati k družbeni blaginji. S svojimi zaposlenimi morajo ravnati spoštljivo, zagotavljati sprejemljive delovne pogoje in prispevati k družbi, v kateri delujejo. Družbeni vidik zajema področja, kot so javno zdravje, izobrazba, kakovost življenja in zagotavljanje javnih dobrin (Bañon Gomis, Parra, Hoffman & McNulty, 2011, str. 6–10).

Ekonomski vidik trajnosti se naša na uspešnost in razvoj gospodarstva. Podjetja in organizacije morajo ustvarjati dobiček in poslovati na način, ki jim omogoča delovanje na dolgi rok, vendar pa ne na račun ekonomskih in družbenih dejavnikov. Zajema področja, kot so zaposlovanje, spodbujanje gospodarskega razvoja, zagotavljanje proizvodnje potrebnih količin hrane in energije ter regulacijo negativnih posledic delovanja gospodarstva. Ekonomski vidik obsega aktivnosti na področju vodenja in upravljanja tveganj v organizacijah (Bañon Gomis, Parra, Hoffman & McNulty, 2011, str. 6–10).

1.3 Poročanje o trajnostnem delovanju

Poročanje o trajnostnem delovanju (angl. Environment, Social, Governance, v nadaljevanju ESG) se nanaša na razkrivanje podatkov o delovanju podjetja ter njegovih vplivih na družbo in okolje, v katerem deluje. Izraz ESG se je začel uporabljati v letu 2004, ko je Organizacija združenih narodov (v nadaljevanju OZN) skupaj z večjimi finančnimi institucijami poskušala poiskati načine, kako vključiti okoljske, družbene in upravljske vidike v delovanje kapitalskih trgov in poslovanje podjetij. ESG-poročanje torej izvira iz trajnosti na področju poslovanja. Izraza ESG in trajnost se pogosto uporabljata kot sinonima, vendar pa

med njima obstajajo razlike. Oba izraza se nanašata na okoljske in družbene vidike poslovanja podjetja. Glavna razlika je, da trajnost v osnovi pomeni etično in odgovorno poslovanje, ESG pa določa posebna merila za opredelitev okoljskih in družbenih sistemov ter sistemov upravljanja kot trajnostnih. Tovrstna merila tudi odpravljajo nejasnosti glede trajnostne naravnosti podjetij in organizacij (Green Business Bureau, 2022).

Podjetja v poročilu poročajo o svojih dejavnostih in vplivih na področju okolja, družbe in upravljanja. Tovrstno poročilo je učinkovito sredstvo komunikacije, ki podjetju omogoča, da s svojimi strankami in investitorji transparentno komunicira glede svojega poslovanja ter tveganj in priložnosti, s katerimi se srečuje.

Pričakovanja glede poročanja in razkritij so se v zadnjih letih povečala. Investitorji pričakujejo, da bodo podjetja v svojih poročilih razkrila podrobne podatke ne le o njihovem trenutnem vplivu poslovanja na okolje, družbo in gospodarstvo, ampak tudi njihove strategije za prihodnje delovanje na omenjenih področjih.

Poročilo zajema različna merljiva in nemerljiva razkritja, zato lahko priprava tovrstnega dokumenta za podjetja predstavlja precejšen izziv. Podjetja morajo zato dobro premisliti o metodologiji zbiranja in poročanja podatkov ter na koncu na podlagi relevantnih podatkov uravnoteženo poročati o svojem delovanju na vseh treh področjih.

1.4 Razvoj poročanja o trajnostnem delovanju

Začetki finančnega poročanja segajo v 19. stoletje in se osredotočajo na monetarni vidik poslovanja. Podjetja so v finančna poročila začela vključevati družbene vidike svojega poslovanja šele v 70. letih. S tem so želela zaposlene v podjetju in javnost seznaniti s svojimi aktivnostmi, produkti in storitvami ter kako prek njih vplivajo na družbo, v kateri delujejo. Približno desetletje kasneje so poročila začela vključevati tudi okoljske vidike poslovanja podjetij. Kmalu je poročanju o vplivu na okolje postalo osrednji del dodatka k finančnemu poročilu podjetja. V poročilu o vplivu na okolje so se podjetja osredotočala na absolutne učinke, ki jih je imelo njihovo poslovanje na okolje. Poročala so o izlivih odpadnih snovi v vode, zračnih izpustih in količini odpadkov. Namesto ločenih poročil so se začela podjetja osredotočati na bolj povezan in medsebojno odvisen način poročanja, ki je vključeval obe dimenziji, okoljsko in družbeno (Herzig & Schaltegger, 2006, str. 4–8).

Zaradi višjega dohodka po 70. letih se je začelo več pozornosti namenjati kakovosti življenja in življenjskemu standardu. Mnoga podjetja so začela poročati tudi o svojih strategijah in aktivnostih za doseganje družbenih ciljev. Do konca 70. let je objava posebnih družbenih poročil skoraj povsem prenehala. K temu je prispevalo več razlogov, kot so pomanjkanje kredibilnosti tovrstnih poročil, nezadostna integracija družbenih in finančnih poročil o delovanju podjetja ter raven uporabnosti poročenih podatkov, ki ni zadovoljila končnih uporabnikov tovrstnih poročil (Herzig & Schaltegger, 2006 str. 4–8).

V prihodnjih letih se je začelo pojavljati več različnih vrst nefinančnih poročil, podjetja pa so se začela ukvarjati tudi z bolj globalnimi vidiki svojega poslovanja. Naslavljati so začela etične in moralne vidike trajnostnega razvoja, kot so otroško delo, človekove pravice in razmerje med spoloma pri zaposlovanju (Herzig & Schaltegger, 2006, str. 4–8).

Odzivi na nesreče in okoljske katastrofe, kot so nesreča v tovarni pesticidov v Bhopalu, jedrska nesreča v Černobilu in razlitje kemikalij v Schweizerhallu, so v veliki meri prispevale k razvoju poročanja o vplivih na okolje v 80. in 90. letih. Družba je začela podjetja dojemati kot glavne krivce za industrijske in okoljske nesreče. To je poleg začetka razvoja zakonodaje na področju poročanja podjetja prisililo, da so podrobneje razkrila podatke o svojih vplivih na okolje, če so želela ohraniti svoj ugled. V tem obdobju se je povečalo število različnih okoljskih poročil, pa tudi njihova kakovost (Herzig & Schaltegger, 2006, str. 4–8).

Sredi 90. let so podjetja pri poročanju o trajnostnem delovanju začela vključevati tudi tretjo dimenzijo oz. ekonomski vidik svojega poslovanja. S tem so želela prikazati širšo sliko in vpliv svojega poslovanja. Poskusi integracije okoljskih, družbenih in finančnih informacij so pripeljali do pojava različnih oblik in kombinacij poročil. Nekatera podjetja so se odločala za ločeno izdajo računovodskih poročil in ločeno izdajo poročila o trajnostnem delovanju. Del podjetij se je raje odločil za integrirana poročila, kjer sta poročilo o trajnosti in računovodsko poročilo združena. Določena podjetja pa so se namesto omenjenih pristopov odločila za pripravo več specifičnih poročil, kjer vsako naslavlja svoje področje in z njim povezane izzive (Herzig & Schaltegger, 2006, str. 4–8).

Ideja o nefinančnem poročanju izhaja iz že obstoječega finančnega poročanja. V začetku 90. let je večina podjetij razkritja glede družbenih in okoljskih vidikov poslovanja vključila v letno poročilo, ki je bilo izdano v papirnati obliki. Letna poročila so služila kot predstavitev podjetij in so močno vplivala na njihov ugled. Do 90. let so bila ločena poročila o družbenih in okoljskih vidikih poslovanja podjetja redkost. Vse več podjetij je poleg razkritij v letnih poročilih začelo pripravljati še dodatna poročila o svojem trajnostnem delovanju, katerih namen je bil razlikovanje od konkurence. Obstoječe smernice finančnega poročanja so predstavljale tudi podlago za razvoj modelov in usmeritev na področju poročanja o trajnostnem delovanju (Larrinaga & Bebbington, 2021, str. 10).

Leta 1997 je bila v Bostonu ustanovljena neprofitna organizacija, ki je poskrbela za pripravo prvih standardov poročanja o okoljskih, družbenih in ekonomskih vidikih poslovanja podjetij. Organizacija za standardizacijo, ki jo danes poznamo kot GRI (angl. Global Reporting Initiative, v nadaljevanju GRI), skrbi za mednarodno priznane standarde in usmeritve, ki jih pri poročanju o svojem trajnostnem delovanju uporabljajo podjetja po vsem svetu. GRI je prvi set standardov G1 izdala leta 2000. Dve leti kasneje je izdala naslednji set standardov – G2 ter set G3 v letu 2006, ki je vseboval podrobnejše usmeritve glede načina poročanja o ekonomskih, okoljskih in družbenih vidikih poslovanja podjetja. V letu 2011 je G3 nadomestil G3.1 ter nato G4 v letu 2013, prejšnje različice standardov pa so bile

umaknjene. Zadnja različica standardov je več pozornosti namenila materialnosti oz. relevantnosti razkritij. V letu 2016 se je set standardov G4 preimenoval v GRI-standarde trajnostnega poročanja (angl. GRI Sustainability Reporting Standard), ki veljajo še danes. Standardi so temeljili na različici G4, vendar pa so vsebovali podrobnejša določila glede vsebine razkritij in transparentnosti (Aifuwa, 2020, str. 8–11).

Vedno več podjetij se torej odloča za različne načine poročanja o svojem trajnostnem delovanju. Pri tem izbirajo obliko in način, ki jim najbolj ustrežata, posledično pa se oblika poročila iz leta v leto spreminja. Za investitorje in ostale deležnike to lahko predstavlja problem, saj otežuje primerjavo poročil različnih podjetij in institucij. Pojavlja se tudi vprašanje, ali bi morda morala biti oblika predpisana z ustrezno zakonodajo.

1.5 Prednosti poročanja o trajnostnem delovanju

Priprava poročila o trajnostnem delovanju lahko za podjetja predstavlja izziv in dodaten strošek, vendar pa podjetju hkrati prinaša različne prednosti in priložnosti.

Znotraj podjetja priprava poročila vodi do večjega zavedanja tveganj in priložnosti. Okrepi se zavedanje o povezavi med finančno in nefinančno uspešnostjo podjetja. Analize in rezultati vplivajo na odločitve pri pripravi dolgoročnih strategij, kar se odraža tudi v racionalizaciji, ki vodi do nižjih stroškov in višje produktivnosti. S poročanjem o svojem trajnostnem delovanju podjetja delujejo trajnostno, kar jim omogoča, da se izognejo morebitnim okoljskim, družbenim in gospodarskim neuspehom in napakam, ki bi vplivale na njihov ugled in javno podobo. Priprava analiz omogoča tudi spremljanje in primerjavo uspešnosti med oddelki, podružnicami ali pa podjetji znotraj organizacije (PWC, brez datuma).

Z eksterne vidika pa poročanje prispeva predvsem k ugledu podjetja. Z objavo poročila vodilni v podjetju pridobijo povratne informacije glede aktivnosti ter jih izboljšajo in s tem vplivajo na uspešnost podjetja v prihodnosti. Prek poročila lahko investitorji in ostali deležniki bolje razumejo dodano vrednost podjetja in to tudi upoštevajo pri svojih odločitvah. Prav tako lahko investitorji na podlagi nefinančnih kazalnikov bolje ocenijo prihodnje delovanje in uspešnost podjetja. Novinarji lahko podatke o trajnostnem delovanju podjetja uporabijo v svojih prispevkih, kar potencialno vpliva na prepoznavnost in ugled podjetja. Pomemben uporabnik tovrstnih poročil pa so tudi bonitetne agencije, ki informacije o dejavnikih ESG vključijo v končno oceno podjetja (PWC, brez datuma).

1.6 Elementi poročila o trajnostnem delovanju

V poročilu o trajnostnem delovanju podjetje razkrije in pojasni svoj vpliv ter dodano vrednost svojega delovanja na področju treh stebrov trajnosti. Vsak izmed treh stebrov

zajema dejavnike, ki podjetju omogočajo, da ovrednoti svoj odnos do okolja, družbe in upravljanja organizacije.

1.6.1 Okoljski dejavniki

Pri poročanju o okoljskih dejavnikih podjetja poročajo o svojih vplivih na podnebje in okolje, v katerem delujejo. Dejavniki se nanašajo na uporabo naravnih virov v podjetju, na aktivnosti znotraj podjetja in dobavne verige ter na njihove učinke na okolje. Čeprav v preteklosti okoljski dejavniki niso bili odločilni za uspešnost poslovanja podjetij, lahko razmere v okolju neposredno vplivajo na podjetje. Podnebna tveganja, pomanjkanje vode, ekstremne temperature in izpusti ogljika lahko močno vplivajo ne le na podjetja, ampak tudi na delovanja gospodarstva. Podnebne spremembe bodo povzročile pogostejša neurja, poplave in temperaturne ekstreme. Tovrstni dogodki imajo negativne posledice za dostopnost vodnih virov, biodiverzitetu in onesnaženje (S&P Global, 2019). Pomembno je, da se podjetja omenjenih tveganj zavedajo in da se zavedajo svojega vpliva na okolje. Pri svojem delovanju morajo nadzorovati negativne učinke svojega delovanja na okolje, odgovorno uporabljati naravne vire in iskati priložnosti za izboljšave.

Pri analizi in pripravi poročila si lahko pomagajo s tematikami in dejavniki, ki jih zajema okoljski steber. Okoljski steber zajema vpliv podjetja na okoljske spremembe, uporabo naravnih virov, ravnanje z odpadki in izpusti ter iskanje trajnostno naravnanih priložnosti v okolju, v katerem deluje. V sklopu okoljskih dejavnikov podjetja poročajo tudi o sredstvih, ki so jih namenila obvladovanju svojega vpliva na okolje, v katerem delujejo.

Med okoljske dejavnike sodijo (PWC, brez datuma):

- klimatske spremembe,
- izpust ogljika,
- ogljični odtis proizvodov in storitev,
- financiranje vpliva na okolje,
- naravni viri,
- vpliv na vodne vire,
- uporaba zemlje in biodiverzitetu,
- pridobivanje surovin,
- onesnaženje in odpadki,
- izpust strupov in odpadkov,
- embalaža in odpad,
- priložnosti v okolju (energijska učinkovitost, obnovljiva energija, čistejša proizvodnja),
- priložnosti čistejše tehnologije,
- priložnosti zelene gradnje in
- priložnosti obnovljivih virov energije.

1.6.2 Družbeni dejavniki

Pri poročanju o družbenih dejavnikih podjetja pregledajo svoje ravnanje in odnose do zaposlenih ter kako se posledice tega odražajo v družbi.

Pri poročanju se lahko oprejo na tematike in dejavnike, ki jih zajema družbeni steber. Ta zajema delovne razmere in ravnanje za zaposlenimi v podjetju in v oskrbovalni verigi, varnost proizvodov in storitev ter dostopnost dobrin in storitev, ki vplivajo na kakovost in življenjske razmere. Podjetja morajo zaposlenim zagotoviti varno delovno okolje in upoštevati njihove pravice. Proizvodi in storitve, ki jih podjetje ponuja, morajo biti varni za uporabo. Pri poročanju o družbenih dejavnikih morajo podjetja upoštevati morebitna zdravstvena in demografska tveganja ter poročati o svojem prispevku k dostopnosti storitev, ki znatno prispevajo k družbenim razmeram.

Med družbene dejavnike sodijo (PWC, brez datuma):

- ravnanje s človeškim kapitalom,
- management dela,
- zdravje in varnost,
- razvoj človeškega kapitala,
- razmere in standardi dela v oskrbovalni verigi,
- odgovornost za izdelke,
- varnost in kakovost proizvodov,
- varnost pri uporabi kemičnih snovi,
- varnost finančnih produktov in storitev,
- zasebnost in varnost podatkov,
- odgovorno investiranje,
- zdravstveno in demografsko tveganje,
- nasprotje interesov zaposlenih,
- priložnosti v (družbenem) okolju,
- dostopnost komunikacijskih storitev,
- dostopnost finančnih storitev,
- dostopnost zdravstvenih storitev in
- dostopnost kakovostne prehrane.

1.6.3 Dejavniki vodenja in upravljanja

Pri poročanju o dejavnikih vodenja in upravljanja podjetja proučijo notranje sisteme kontrole in procesov ter obvladovanje tveganj in kršitev znotraj podjetja ali organizacije. Upoštevanje in odgovorno ravnanje na področju dejavnikov vodenja in upravljanja podjetju zagotavlja transparentno poslovanje, ki je skladno z zakonodajo. Podjetja poročajo o sestavi organov vodenja in nadzora, njihovih plačah, lastništvu in lastniški strukturi. Podjetja razkrijejo podatke o načinih obvladovanja tveganj, povezanih s korupcijo in podkupovanjem, ter o

etičnih načelih, ki jim sledijo pri svojem poslovanju. V sklopu dejavnikov vodenja in upravljanja podjetja poročajo tudi o operativnih tveganjih, zagotavljanju transparentnosti na področju obdavčitve in morebitnih protikonkurenčnih ravnanjih.

Med dejavnike vodenja in upravljanja sodijo (PWC, brez datuma):

- raznolikost sestave organov vodenja in nadzora,
- plačilo vodstvenih delavcev,
- lastništvo,
- računovodstvo,
- vodenje podjetja,
- poslovna etika,
- protikonkurenčne dejavnosti,
- korupcija in podkupovanje,
- operativna tveganja,
- davčna transparentnost.

1.7 Izzivi poročanja o trajnostnem delovanju

Pri poročanju o svojem trajnostnem delovanju želi podjetje svojim notranjim in zunanjim deležnikom sporočiti, da posluje odgovorno, in uživati v prednostih, ki jih prinaša ugled trajnostno naravnane podjetja. Podjetje svojo trajnostno naravnost dokazuje na podlagi kakovostnih metod zbiranja podatkov in meritev, ki jih mora nato na razumljiv način predstaviti v poročilu. Le v primeru, da končni uporabniki verjamejo, da so podatki v poročilu resnični in zanesljivi, lahko na podlagi tega sprejmejo svoje prihodnje odločitve.

Eden izmed izzivov, s katerimi se srečujejo podjetja in organizacije pri pripravi poročil, je, da obstaja več različnih vodil in orodij na področju poročanja o trajnostnem delovanju. Če podjetja želijo prikazati svojo trajnostno naravnost na primerljiv način ter hkrati slediti zahtevam regulatorjev, običajno ni dovolj, da se pri poročanju ravna le po enem, ampak po več različnih okvirih in standardih poročanja. Ob tem se podjetja soočajo tudi z razvojem zakonodaje na tem področju. Vse večji pritiski investitorjev in regulatorjev težijo k razvoju standardov, ki bi zagotovili enotnost in primerljivost razkritij. Ključnega pomena, da podjetja lahko sledijo spreminjajočim se standardom in zahtevam regulatorjev, je, da imajo urejene procese pridobivanja informacij, ki zanesljivo odražajo dejansko stanje podjetja (Tocchini & Cafagna, 2022).

Verjetno največji izziv, s katerim se podjetja srečujejo pri pripravi poročil o svojem trajnostnem delovanju, je pridobitev informacij. Pripravljavci poročila morajo razmisliti o tem, katere podatke je treba zbrati, kdo bo zadolžen za proces zbiranja podatkov, kje poiskati podatke in kako razviti ustrezen model poročanja, ki bo podjetju služil tudi v prihodnje (Deloitte, brez datuma b).

Pomanjkanje enotnih standardov pa ni izziv le za podjetja, ampak tudi investitorje in ostale uporabnike poročil. Podjetja se zavedajo, da aktivnosti na treh področjih trajnosti niso več stvar izbire, ampak so postale nujne. Potrošniki in investitorji pri svojih odločitvah vedno več pozornosti namenjajo odnosu podjetja do družbe in okolja. Pojavljati se je začel problem zelenega zavajanja (angl. greenwashing). Gre za pojav, kjer podjetja prek različnih marketinških dejavnosti pretiravajo o svojih aktivnostih na področju trajnostnega delovanja. Zavedajo se ugodnosti, ki jih uživajo trajnostno naravnana podjetja, zato želijo prek tovrstnih aktivnosti obdržati in pridobiti nove stranke in investitorje (Atkins, 2022).

1.8 Merila kakovostnega poročanja o trajnostnem delovanju

Čeprav se je poročanje o trajnostnem delovanju v zadnjih letih dobro razvilo, se podjetja še vedno soočajo z različnimi zahtevami, ko se odločajo, katere podatke bodo razkrila ter na kakšen način. Pri pripravi poročila morajo upoštevati, kdo so končni uporabniki poročil, raven njihovega besedišča, uporabnost in primerljivost poročila, dostopnost in zanesljivost poročila (Quaadman & Rust, 2019).

Končni uporabniki poročil so različni, različne so tudi njihove zahteve in pričakovanja. Temu primerno je treba prilagoditi način komunikacije in vsebino poročila. Pripravljalci poročila morajo sodelovati z ustreznimi oddelki podjetja ter zagotoviti upoštevanje različnih perspektiv in zahtev. Upoštevati je treba tudi načelo relevantnosti podatkov. Podjetja delujejo v različnih panogah, posledično pa imajo določena področja in tematike večji vpliv na njihovo delovanje. V poročilih je treba uporabljati jasno komunikacijo, strokovne izraze pa ustrezno pojasniti. Obrazložiti je treba tudi uporabo morebitnih izrazov, ki imajo v različnih strokah drugačen pomen (Quaadman & Rust, 2019).

Vsebina poročila mora biti predstavljena na način, ki pritegne uporabnika. Kakovostno poročilo vsebuje vizualne elemente, kot so grafi, tabele in infografike. Uporaba omenjenih elementov omogoča vizualizacijo razkritih informacij, poudari pomembne informacije ter poročilo približa uporabniku. Predstavljene informacije morajo prikazovati napredek oz. položaj podjetja pri doseganju zastavljenih ciljev. Podjetje mora biti konsistentno pri uporabi metrik poročanja ter s tem uporabnikom poročil omogočiti spremljanje letnega napredka pri doseganju ciljev trajnostnega delovanja (3R Building Sustainability, 2021).

Kakovost poročila je odvisna od transparentnosti razkritij in skladnosti z načeli poročanja, kot so relevantnost razkritih informacij, celovitost, primerljivost, natančnost in zanesljivost razkritij. GRI-standardi poročanje o trajnostnem delovanju definirajo kot proces merjenja, razkrivanja in odgovornosti za poslovanje organizacije v skladu s cilji trajnostnega razvoja. Za to, da je poročilo o trajnostnem delovanju organizacije verodostojno in uporabno, pa morajo biti razkritja zanesljiva in primerno predstavljena (Boiral, Heras-Saizarbitoria & Brotherton, 2019, str. 3–7).

1.8.1 Uporabnost

Poročilo mora slediti načelu uporabnosti. V prvi vrsti je treba razkriti informacije, ki so v interesu ciljne skupine uporabnikov poročila. Vseh ESG-dejavnikov ni mogoče izmeriti in številčno opredeliti, vendar pa jih je dobro vseeno vključiti v poročilo in razložiti njihov pomen za podjetje. Pripravljalci poročila morajo pojasniti, zakaj in na podlagi česa so se odločili za razkritje posameznih podatkov ter zakaj so ti podatki pomembni za podjetje (Quaadman & Rust, 2019).

Podjetja se med seboj razlikujejo, vsako pa ima svoj pristop do trajnostnega delovanja. Določene ESG-dejavnike podjetja redno poročajo, obstajajo pa tudi dejavniki, ki jih podjetja poročajo različno, kljub temu da delujejo v isti panogi. Pomembno je, da podjetja pri svojem poročanju obdržijo določeno mero fleksibilnosti ter presodijo, kateri dejavniki so relevantni za njihovo poslovanje ter kateri dejavniki so relevantni za njihove investitorje (Quaadman & Rust, 2019).

1.8.2 Dostopnost

Informacije glede trajnostnega poslovanja podjetja bi morale biti uporabnikom enostavno dostopne. Priporočljivo je, da so ESG-poročila del letnih poročil. Tovrstna integrirana letna poročila so namenjena uporabnikom, ki že imajo predznanje na finančnem in poslovnem področju, zato je v določenih primerih ustrezno, da podjetje pripravi še ločeno poročilo za druge skupine uporabnikov, ki tega znanja nimajo (Quaadman & Rust, 2019).

1.8.3 Zanesljivost

ESG-poročila morajo biti zanesljiva, saj jih bodo končni uporabniki le v tem primeru upoštevali pri sprejemanju svojih odločitev. Temeljiti morajo na premišljeni in natančni metodologiji zbiranja podatkov in njihovega vrednotenja. Zanesljivost informacij je ključnega pomena, ne glede to, na katero področje se nanašajo. Priporočljivo je, da podjetja pri pripravi tovrstnih poročil pridobijo mnenje strokovnih zunanjih svetovalcev, kar močno vpliva na zanesljivost in kredibilnost poročila (Quaadman & Rust, 2019).

1.9 Trendi na področju poročanja o trajnostnem delovanju

Pretekla kriza covid-19 je prizadela predvsem prebivalstvo. Podjetja, ki so že pred krizo pozornost namenjala odnosu do svojih zaposlenih in širši družbi, so tudi med krizo poslovala bolje. V preteklih krizah se je na zaposlene gledalo kot na potrošni material; krčenju obsega poslovanja je sledilo odpuščanje presežka zaposlenih. Tovrstnega ravnanja pa si podjetja v trenutnih razmerah digitalizacije, razmaha socialnih omrežij in ESG-razkritij ne morejo več privoščiti. Podjetja so v svojih poročilih morala razkriti, kako so se soočala s pandemijo. Množična odpuščanja in brezposelnost bi trenutno stanje in krizo le še poglobila, kar bi za

podjetje pomenilo negativen vpliv na družbo, v kateri deluje. Podjetja vedno več pozornosti namenjajo zdravju in varnosti zaposlenih. V ospredje stopa tudi psihično zdravje zaposlenih. Pandemija je prispevala k večji fleksibilnosti na delovnem mestu; zaradi odrejenih karanten pri otrocih so bili starši pogosto primorani delati od doma. Družbena komponenta je bila pred pandemijo v ozadju, saj se je več pozornosti namenjalo vplivom podjetja na okolje. V zadnjih dveh letih pa smo priča večjim spremembam na tem področju, saj stopa v ospredje odnos podjetja do zaposlenih in družbe, v kateri deluje (Lanz, 2020).

Mlajše generacije investorjev in potrošnikov močno vplivajo na trende investiranja. Od podjetij pričakujejo in zahtevajo, da več pozornosti namenijo enakosti med spoloma, pravičnosti glede rase ter vplivu na okolje, v katerem delujejo. Posledično se vrednotenju družbene komponente trajnosti namenja več pozornosti, prav tako se o njej obsežneje poroča. Zavedanje o pomembnosti omenjene komponente pa lahko opazimo tudi pri večjih investitorjih, ki trajnostno delovanje podjetja dojemajo kot glavni kriterij pri investiranju (Chinn, Carpenter & Dapolito Dunn, 2021).

Vse večje zanimanje za okoljske, družbene in ekonomske vplive podjetja je povzročilo razvoj tudi pri načinu poročanja o omenjenih dejavnikih. Tako zunanji uporabniki kot tudi podjetja si želijo izboljšav in standardizacije pri poročanju (Chinn, Carpenter & Dapolito Dunn, 2021). Podjetja o svojih vplivih ne poročajo le v okviru poročil, ampak te podatke vključujejo tudi na svoje spletne strani. Zasedimo lahko različne grafe, ki prikazujejo porabo energije v podjetju, rezultate anket o zadovoljstvu zaposlenih, prikaz deleža investicij, ki so namenjene izobraževanju zaposlenih, dobrodelnosti in donacijam.

2 REGULACIJA POROČANJA O TRAJNOSTNEM DELOVANJU

Regulacija razkritij in poročanja o trajnostnem delovanju podjetij se med državami razlikuje. Določena podjetja so nekatere podatke dolžna razkriti, saj od njih to zahteva zakonodaja. Glede na prednosti poročanja o trajnostnem delovanju pa se mnoga podjetja odločajo za prostovoljna razkritja o svojem vplivu na okolje in družbo, v kateri delujejo.

2.1 Smernice in standardi poročanja o trajnostnem delovanju

Na področju poročanja o trajnostnem delovanju obstaja mnogo različnih standardov in usmeritev. V grobem lahko organizacije, ki delujejo na tem področju, razdelimo v dve skupini: organizacije, ki pripravljajo standarde, in organizacije, ki se osredotočajo na pripravo okvirov in smernic poročanja o trajnostnem delovanju. Standardi so dogovorjene zahteve glede kakovosti poročanja. Določajo, katere podatke mora podjetje razkriti in na kakšen način. Nasprotno pa smernice podjetjem pri poročanju omogočajo več fleksibilnosti. Smernice oz. okviri poročanja so skupek vodil, ki uporabnikom pomagajo razumeti posamezne tematike poročanja o trajnostnem delovanju, ne osredotočajo pa se na metodo

razkritja tovrstnih podatkov (GRI, 2022). Kot že omenjeno, obstaja mnogo različnih standardov in okvirov poročanja, zato v nadaljevanju predstavim le tiste, ki jih podjetja najpogosteje uporabljajo.

2.1.1 Standardi Iniciative za globalno poročanje

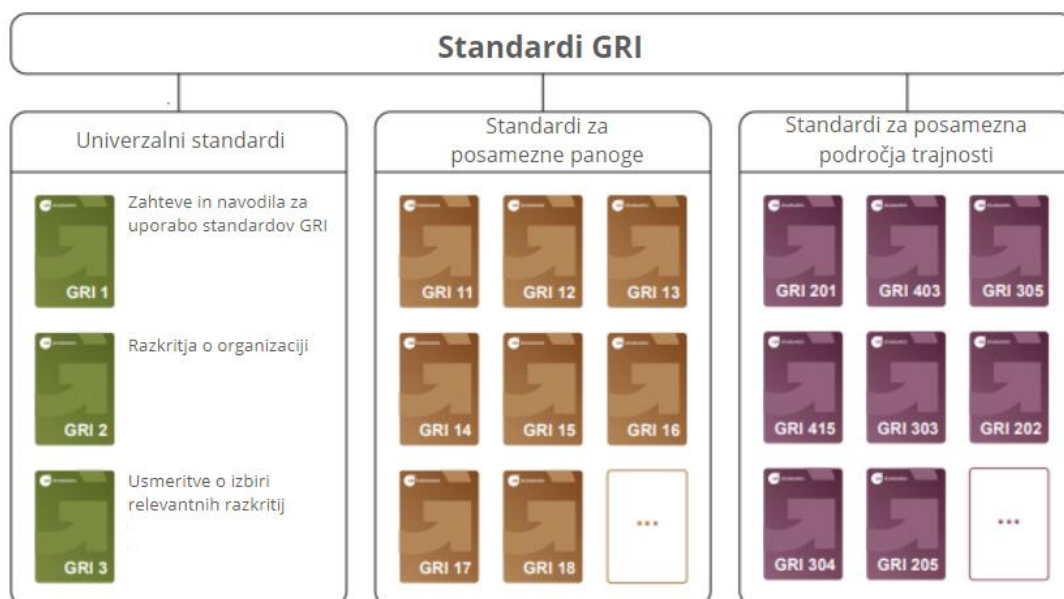
GRI je neodvisna mednarodna organizacija, ki podjetjem pomaga razumeti in transparentno poročati o njihovem vplivu na okolje in družbo, v kateri delujejo. Standardi vsebujejo načela poročanja, standarde glede razkritij in navodila o implementaciji standardov pri pripravi poročil (GRI, brez datuma b).

GRI-standardi veljajo za mednarodno priznane in najpogosteje uporabljene standarde na področju poročanja o trajnostnem delovanju. Uporabljajo jih lahko vsa podjetja ne glede na velikost, lokacijo in panogo, v kateri delujejo. Primerni so za podjetja, ki so že razvila svoj pristop poročanja, ter tudi tista, ki s tovrstnim poročanjem šele začenejo. Standardi podjetjem omogočajo, da o svojih vplivih poročajo na konsistenten, standardiziran in primerljiv način. Zajemajo širok nabor relevantnih tematik na področju okoljske, družbene in ekonomske dimenzije trajnostnega poslovanja.

Organizacije lahko uporabo standardov kombinirajo in dopolnijo tudi z drugimi smernicami na področju trajnostnega poročanja. Organizacija GRI skrbi, da so standardi ves čas posodobljeni in vključujejo relevantne tematike. Standardi do dostopni na njihovi uradni spletni strani in so povsem brezplačni. Za večjo dostopnost so poskrbeli tudi tako, da so standardi na voljo v različnih jezikih: angleškem, kitajskem, japonskem, francoskem, italijanskem, nemškem in španskem jeziku (GRI, brez datuma b).

Slika 1 prikazuje strukturo standardov GRI. Standardi zajemajo tri podskupine oz. sete standardov: univerzalne standarde, standarde, ki se nanašajo na posamezne panoge poslovanja, ter standarde, ki se nanašajo na posamezna področja trajnostnega delovanja. Vsak posamezen standard vključuje podrobna navodila in priporočila o njegovi uporabi. Sklop univerzalnih standardov se nanaša na vse organizacije. Zajema navodila glede uporabe standardov, splošnih razkritij in navodila o izbiri relevantnih razkritij, povezanih z dejavnostjo podjetja. Sklop standardov, ki se nanašajo na različne panoge poslovanja, je namenjen izboljšanju kakovosti in konsistentnosti poročanja. Sklop je še v pripravi in bo v prihodnosti vključeval standarde za 40 različnih panog, kot so kmetijstvo, nafta in plin, turizem, transport, infrastruktura, ribolov in ostale. Posamezen standard zajema opis panoge, kako ta vpliva na okolje in družbo ter katera razkritja so relevantna. Sklop standardov, ki se nanašajo na posamezna področja, pa vključuje standarde, povezane s tremi področji trajnosti: okoljskim, družbenim in ekonomskim. Podjetje izbere standard, ki ustreza relevantnim razkritjem ter ga nato uporabi pri poročanju (GRI, brez datuma a).

Slika 1: Struktura standardov GRI

Prirejeno GRI (brez datuma a).

2.1.2 Standardi Odbora za računovodske standarde za trajnostni razvoj

Odbor za računovodske standarde za trajnostni razvoj (angl. Sustainability Accounting Standards Board, v nadaljevanju SASB) je neodvisna organizacija, ki skrbi za razvoj standardov SASB, ki temeljijo na poročanju o finančnih učinkih trajnostnega delovanja. Različni dejavniki in problematike trajnostnega delovanja vplivajo na finančni izid podjetja, vendar pa je vpliv odvisen od tega, v kateri panogi podjetje deluje. SASB je zato pripravil standarde za 77 različnih industrij, v vsakem pa naslavlja s trajnostjo povezane tematike in dejavnike, ki so relevantni za posamezno panogo. Standardi temeljijo na petih različnih tematikah, povezanih s trajnostjo: okolje, družba, človeški kapital, poslovanje in inovacije ter upravljanje in vodenje. Vsak standard vsebuje navodila glede razkritij in računovodske usmeritve. Podrobna navodila in postopki zagotavljajo konsistentnost pri poročanju ter primerljivost razkritij. Standardi so prosto dostopni na uradni spletni strani SASB in so brezplačni. Podjetjem in organizacijam so na voljo v francoskem, nemškem, japonskem in španskem jeziku (SASB, brez datuma).

2.1.3 Standardi Mednarodne organizacije za standardizacijo

Mednarodna organizacija za standardizacijo (angl. International Organization for Standardization, v nadaljevanju ISO) je neodvisna mednarodna organizacija, ki skrbi za pripravo standardov na različnih področjih. ISO 26000 je standard na področju družbene odgovornosti podjetja. Podjetjem in organizacijam nudi usmeritve pri trajnostnem

delovanju, posebno pozornost pa namenja spoštovanju družbe in okolja. Standard temelji na usmeritvah, zato organizacije ne morejo pridobiti certifikata, kot je to mogoče pri ostalih standardih ISO. Uporabljajo ga lahko podjetja ne glede na svojo velikost, dejavnost in lokacijo. Standard zajema področja, kot so organizacijsko upravljanje, človekove pravice, delovne razmere, pravične poslovne prakse in vključenost zaposlenih. Podjetja, ki se odločijo za uporabo standarda, morajo pri svojem poslovanju delovati odgovorno, transparentno in etično. Spoštovati morajo zakonodajo, interese deležnikov in človekove pravice (ISO, brez datuma).

Namen standarda je podjetjem ponuditi usmeritve glede njihovega ravnanja in družbene odgovornosti. Podjetja z uporabo standarda veljajo za ugledna, privabijo sposoben kader in nove investitorje. Uporaba jim omogoča tudi, da se pri poročanju diferencirajo od ostalih podjetij, ki standarda ne uporabljajo.

2.1.4 Usmeritve organizacije Svetovni gospodarski forum

Svetovni gospodarski forum (angl. World Economic Forum, v nadaljevanju WEF) je neodvisna organizacija, ki spodbuja delovanje v dobro širše družbe in si prizadeva za reševanje gospodarskih in političnih problematik na globalni ravni. Organizacija je v letu 2020 pripravila set usmeritev, ki bi pripomogle k bolj konsistentnemu in primerljivemu poročanju o trajnostnem delovanju podjetij in organizacij. Usmeritve vsebujejo standarde glede nefinančnih razkritij, ki se nanašajo na prebivalstvo, okolje, družbeno blaginjo in načela upravljanja. Standardi, ki se navezujejo na prebivalstvo in zaposlene, zajemajo tematike o raznolikosti in vključenosti zaposlenih, pravičnem plačilu in ravnanju z zaposlenimi. Z okoljem povezani standardi vključujejo tematike o izpustu toplogrednih plinov, odgovorni uporabi zemljišč in uporabi vodnih virov. V sklopu standardov o družbeni blaginji so obravnavane tematike o stopnji brezposelnosti, raziskavah in razvoju ter o vplivu investicij podjetja na družbo, v kateri deluje. Sklop standardov o načelih upravljanja obravnava sestavo organov vodenja in preprečevanje korupcije (World Economic Forum, brez datuma).

2.1.5 Pobuda Združenih narodov za okolje

Pobuda Združenih narodov za okolje (angl. United Nations Environment Programme Finance Initiative, v nadaljevanju UNEP FI) je partnerstvo med finančnim sektorjem in OZN. UNEP FI sodeluje z bankami, zavarovalnicami in investitorji ter jih spodbuja k delovanju v dobro ljudi in okolja. Vključuje usmeritve za odgovorno bančništvo, odgovorno zavarovalništvo in odgovorno investiranje. Okviri in usmeritve prispevajo k ciljem trajnostnega razvoja v sklopu Agende 2030 (United Nations Environment Programme Finance Initiative, brez datuma).

2.1.6 Smernice Projektne skupine za finančna razkritja, povezana s podnebjem

Projektna skupina za finančna razkritja, povezana s podnebjem (Task Force on Climate-related Financial Disclosures, v nadaljevanju TCFD), je združenje, ki ga je ustanovil Odbor za finančno stabilnost (The Financial Stability Board, v nadaljevanju FSB). Cilj TCFD je razvoj smernic, ki bi zagotovile kakovosten način poročanja o vplivu, ki ga ima organizacija na okolje. Cilj je, da organizacije o svojih vplivih na okolje poročajo bolj konsistentno in primerljivo. Priporočila TCFD zajemajo štiri področja: vodenje, strategija, upravljanje tveganj ter meritve in cilji. Na področju vodenja morajo podjetja razkriti, kako se organizacija sooča s tveganji in priložnosti, povezanimi s podnebnimi spremembami. Na področju strategije se zahteva razkritje vpliva dejanskih in potencialnih tveganj na poslovanje in prihodnje načrte organizacije. Pri upravljanju tveganj morajo organizacije razkriti, kako prepoznajo in kako upravljajo tveganja, povezana s podnebnimi spremembami. V sklopu meritev in ciljev pa morajo podjetja poročati o meritvah, ki jih uporabljajo pri upravljanju tveganj, ki jih prinašajo podnebne spremembe (TCFD, 2021).

2.1.7 Globalni dogovor Združenih narodov

OZN je mednarodna organizacija, katere članice so skoraj vse države sveta. Organizacija si prizadeva za reševanje izzivov na področju miru, varnosti, trajnostnega razvoja in človekovih pravic. Organizacija podjetja spodbuja, da pri svojem delovanju upoštevajo 10 načel Globalnega dogovora OZN ter da ukrepajo in delujejo v skladu s cilji trajnostnega razvoja (United Nations Global Compact, brez datuma).

Deset načel Globalnega dogovora OZN podjetjem pomaga pri postavitvi ciljev, ki so skladni s 17 cilji trajnostnega razvoja. Načela se nanašajo na upoštevanje človekovih pravic, delovne pogoje in zaposlovanje, odgovornost do okolja in preprečevanje korupcije (United Nations Global Compact, brez datuma).

V letu 2015 je vseh 193 članic OZN sprejelo Agendo 2030, ki vključuje 17 ciljev trajnostnega razvoja. Gre za obsežen načrt, katerega cilj je odprava revščine, zaščita planeta ter zagotovitev miru in blaginje po vsem svetu. Agenda je stopila v veljavo januarja 2016 (United Nations Global Compact, brez datuma).

2.2 Pregled pravne ureditve in zahtev na področju poročanja o trajnostnem delovanju v Evropski uniji

Podnebne spremembe in onesnaženje okolja sta pereči temi po vsem svetu. EU se je zato odločila za Evropski zeleni dogovor, ki je začel veljati v letu 2020 in bo Evropi pomagal pri soočanju z okoljskim izzivi.

Evropski zeleni dogovor (angl. European green deal) je načrt, ki bo EU pomagal postati trajnostno naravnano in konkurenčno gospodarstvo. Cilj načrta so ničelne neto emisije

toplogrednih plinov do leta 2050, gospodarska rast, ki ni odvisna od porabe naravnih virov, ter vključenost in izboljšanje položaja vseh prebivalcev.

2.2.1 Taksonomija Evropske unije

Za doseganje ciljev Evropskega zelenega dogovora je v prvi vrsti treba jasno definirati in opredeliti, kaj trajnost in trajnostno delovanje sploh pomeni. S tem namenom je bil pripravljen sistem klasifikacije trajnostno naravnanih gospodarskih dejavnosti oziroma EU taksonomija, ki je začela veljati 12. julija 2020. Gre za sistem, ki podjetjem in investorjem nudi ustrezne opredelitve in odgovore glede vprašanja, katere aktivnosti lahko opredelimo kot trajnostne. Jasna opredelitev investorje ščiti pred zavajanjem podjetij pri poročanju, podjetjem pa pomaga, da postanejo bolj trajnostno naravnana (European Commission, 2021).

EU taksonomija določa šest ciljev EU (European Commission, 2021):

- omilitev podnebnih sprememb,
- prilagoditev podnebnim spremembam,
- gospodarno ravnanje in zaščita vodnih virov,
- prehod na krožno gospodarstvo,
- preprečevanje in nadzor onesnaževanja,
- zaščita in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Taksonomija določa štiri pogoje, ki jih mora gospodarska dejavnost izpolnjevati, da jo lahko označimo za trajnostno naravnano (European Commission, 2021):

- znatno prispeva k vsaj enemu cilju, opredeljenemu v EU taksonomiji,
- ne povzroča znatne škode preostalim ciljem, opredeljenim v EU taksonomiji,
- izpolnjuje minimalne standarde glede vpliva na okolje,
- izpolnjuje tehnične kriterije za merjenje in spremljanje učinkov aktivnosti.

EU taksonomija je neposredno povezana z ostalo zakonodajo na področju poročanja o trajnostnem delovanju v EU. Podjetja, ki so v skladu z Direktivo o nefinančnem poročanju (v nadaljevanju NFRD) dolžna poročati o svojih vplivih na okolje in družbo, v kateri delujejo, morajo prav tako razkriti tudi, v kolikšni meri izpolnjujejo in prispevajo k ciljem, opredeljenim v EU taksonomiji (European Commission, 2021).

Trenutno veljavna EU taksonomija se nanaša na okoljske dejavnike trajnostnega delovanja. V februarju 2022 je Platforma za trajnostno financiranje (angl. Platform on Sustainable Finance, v nadaljevanju PSF) pripravila poročilo o družbeni oz. socialni taksonomiji. PSF je svetovalni organ Evropske komisije in združuje strokovnjake na področju trajnostnega delovanja. Poročilo vsebuje predlog strukture socialne taksonomije, ki je v skladu s trenutno zakonodajo na področju trajnostnega financiranja (European Commission, 2021).

Socialna taksonomija bo definirala in opredelila dejavnosti, ki prispevajo k družbeni blaginji. V določenem obsegu bo enaka trenutno veljavni EU taksonomiji oz. okoljski taksonomiji. Določena gospodarska dejavnost bo prav tako morala izpolnjevati štiri pogoje, da jo bodo podjetja lahko označila za trajnostno naravnano: prispevek k razvoju družbenih ciljev, znatni prispevek k ostalim ciljem, nepovzročanje škode in izpolnjevanje minimalnih standardov. Temelj nove taksonomije bo spoštovanje človekovih pravic, izpostavljene pa so tri skupine deležnikov podjetja, na katere ima delovanje podjetja največji vpliv: zaposleni, potrošniki in skupnosti, ki so povezane s podjetjem (Platform on Sustainable Finance, 2022).

Predlagana struktura taksonomije opredeljuje tri cilje, izmed katerih vsak naslavlja določeno skupino deležnikov podjetja (Platform on Sustainable Finance, 2022):

- dostojno delo (nanaša se tudi na zaposlene v dobavi verigi),
- ustrezen življenjski standard in zadovoljstvo potrošnikov,
- vključenost in trajnostna naravnost skupnosti ter družbe kot celote.

Vsak izmed treh ciljev bo nato podrobneje razdeljen še na podskupine, ki se bodo nanašale na zdravje in varnost, plače, diskriminacijo, nastanitvene razmere, zdravje potrošnikov in delovanje skupnosti (Platform on Sustainable Finance, 2022).

Predlog socialne taksonomije je v največji možni meri usklajen s trenutno veljavno NFRD in že sprejetim predlogom Direktive o trajnostnem korporativnem poročanju (v nadaljevanju CSRD) ter Uredbo o razkritjih na področju trajnostnega delovanja v finančnem sektorju (v nadaljevanju SFDR) (Platform on Sustainable Finance, 2022).

2.2.2 Direktiva o nefinančnem poročanju

Evropska zakonodaja zahteva, da velika podjetja redno poročajo o svojih vplivih na družbo in okolje, v katerem delujejo. Razkritja investorjem, potrošnikom in drugim udeležencem na trgu omogočajo, da ocenijo nefinančno poslovanje podjetja, hkrati pa podjetja spodbujajo k bolj trajnostnemu delovanju. Direktiva 2014/95/EU (angl. Non-Financial Reporting Directive, v nadaljevanju NFRD) obravnava razkritja o nefinančnem poslovanju velikih podjetij v EU.

V skladu z NFRD so o nefinančnem poslovanju dolžna poročati velika podjetja javnega interesa z več kot 500 zaposlenimi, v vsakem primeru pa podjetja, ki kotirajo, banke, zavarovalnice in druga podjetja javnega interesa. Podjetja morajo razkriti informacije, povezane z okoljskimi, družbenimi in ekonomskimi tematikami, spoštovanjem človekovih pravic, preprečevanjem korupcije ter zagotavljanjem raznolikosti pri sestavi organov vodenja in nadzora. Razkritja morajo vsebovati (Directive 2014/95/EU):

- opis poslovnega modela podjetja,

- opis politik in aktivnosti za doseganje ciljev na omenjenih področjih, vključno z izvedenimi postopki skrbnega pregleda,
- opis rezultatov izvedenih aktivnosti,
- opis tveganj, ki so povezana z omenjenimi področji, ter načine upravljanja s tovrstnimi tveganji, in
- nefinančne kazalnike, ki so relevantni za posamezno podjetje oz. dejavnost podjetja.

2.2.3 Direktiva o trajnostnem korporativnem poročanju

V aprilu 2021 je Evropska komisija sprejela predlog nove direktive o trajnostnem poročanju, ki bi nadgradila in dopolnila trenutno veljavno NFRD. Direktiva o trajnostnem korporativnem poročanju (angl. Corporate Sustainability Reporting Directive, v nadaljevanju CSRD) bo izboljšala kakovost poročanja ter povečala obseg podjetij, zavezanih poročanju. V skladu z novo direktivo bodo morala o nefinančnem poslovanju poročati vsa velika podjetja in vsa podjetja, ki kotirajo, razen mikropodjetij. Uvaja podrobnejše zahteve glede razkritij in poročanja, vsa poročila pa bodo morala biti revidirana. Podjetja bodo morala tudi zagotoviti, da so poročila digitalno oz. strojno berljiva, saj bodo na koncu vnesena v Evropsko enotno dostopno točko (European Commission, brez datuma).

Predlog nove direktive predvideva tudi sprejetje evropskih standardov trajnostnega poročanja. Za pripravo standardov je zadolžena Evropska svetovalna skupina za računovodsko poročanje (angl. European Financial Reporting Advisory Group, v nadaljevanju EFRAG). Standardi bodo prilagojeni politikam EU, hkrati pa bodo stremeli k standardizaciji in usklajenosti z ostalimi standardi poročanja. Prvi set standardov naj bi bil pripravljen že v sredini leta 2022, podjetja pa bodo predvidoma morala z uporabo standardov pričetih v poročilih za poslovno leto 2023 (European Commission, brez datuma).

CSRD bo usklajena z ostalimi usmeritvami EU, kot je Uredba o razkritjih na področju trajnostnega delovanja v finančnem sektorju (angl. Sustainable Finance Disclosure Regulation, v nadaljevanju SFDR). Cilj direktive je tudi zmanjšati kompleksnost poročanja in podvajanja razkritij (European Commission, brez datuma).

2.2.4 Uredba o razkritjih na področju trajnostnega delovanja v finančnem sektorju

Cilj SFDR, ki velja od marca 2021, je povečanje transparentnosti na trgu trajnostnih investicij. Zajema podrobne zahteve o razkritjih na ravni organizacije, storitev in proizvodov. EU želi z uredbo zagotoviti bolj standardiziran način poročanja, preprečiti morebitna zavajanja in omogočiti primerljivost pri sprejemanju odločitev o trajnostnih naložbah (European Commission, brez datuma).

SFRD se nanaša predvsem na finančne institucije, torej banke, zavarovalnice, upravljalce premoženja ter investicijska podjetja v EU. Podjetja morajo poročati o razkritjih na ravni

organizacije ter na ravni storitev in produktov, ki jih ponujajo. Razkriti morajo, kako pri investicijskih odločitvah upoštevajo tveganja, povezana s trajnostjo, ter možne negativne učinke njihovih odločitev. Na ravni produktov in storitev pa morajo razkriti, kako te vplivajo na okolje, družbo in gospodarstvo. Produkte in storitve morajo tudi razvrstiti v eno izmed skupin: povprečni produkti, produkti, ki spodbujajo okoljsko in družbeno odgovorno ravnanje, in produkti, ki so trajnostne naložbe (European Commission, brez datuma).

3 VLOGA BANK V TRAJNOSTNO NARAVNANEM GOSPODARSTVU IN DOSEGANJU CILJEV TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

3.1 Vloga bank pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja

Banke imajo pri delovanju družbe pomembno vlogo, ki se lahko odraža tako v pozitivnih kot tudi negativnih učinkih. Vplivajo na celotno delovanje družbe, na posameznike, podjetja in organizacije tako v zasebnem kot tudi javnem sektorju. Banke imajo glede na svoj položaj priložnost, da so vodilne pri trajnostnem razvoju družbe.

Banke imajo ključno vlogo pri zagotavljanju posojil in virov financiranja, s svojim delovanjem lahko blažijo negativne učinke okoljskih tveganj ter pripomorejo k bolj stabilnemu gospodarstvu. Regulatorji so se začeli zavedati, da obstaja povezava med naravnimi katastrofami in stabilnostjo trga. Podnebne spremembe utegnejo celo ogroziti finančno stabilnost v prihodnje. Banke tovrstna tveganja zato podrobneje analizirajo in jih vključujejo v modele obvladovanja tveganj ter razvoj politik na področju posojil. S preusmerjanjem posojil v bolj trajnostno naravnane sektorje gospodarstva banke prispevajo k zmanjševanju tveganj, povezanih z okoljskimi dejavniki (Cerrone, 2022, str. 2–7).

Evropski bančni organ (angl. European Banking Authority, v nadaljevanju EBA), ki skrbi za vzpostavitev enotne regulative in nadzora za celoten bančni sektor, je prepričanja, da je vključitev tveganj ESG v regulacijo bank nujna. Pri tem so pomembna vsa tri področja tveganj ESG, vendar pa EBA največ pozornosti namenja podnebnim in okoljskim tveganjem. EBA ocenjuje, da imajo tovrstna tveganja zaradi podnebnih sprememb in vladnih zahtev za prehod na zeleno gospodarstvo največji vpliv na banke (Cerrone, 2022, str. 2–7).

EBA je v letu 2020 objavila dokument o upravljanju in nadzoru tveganj ESG za kreditne institucije in investicijska podjetja. V dokumentu največ pozornosti nameni okoljskim dejavnikom in okoljskim tveganjem. Pri tem izpostavi dve vrsti tveganj: tveganja, ki so posledica negativnih vplivov podnebnih sprememb na vrednost sredstev, ter tveganja, ki so posledica prehoda na nizkoogljično in podnebno nevtrarno gospodarstvo. Del pozornosti nameni tudi družbenim dejavnikom in družbenim tveganjem. Pri tem izpostavi, da so okoljska in družbena tveganja močno povezana. Naravne katastrofe in onesnaženost lahko bistveno vplivajo na kakovost življenja ljudi ter vodijo v množične selitve. Najmanj

pozornosti je namenjene dejavnikom vodenja in upravljanja ter z njimi povezanim tveganjem (EBA, 2020, str. 29–46).

V letu 2020 je Evropska centralna banka (angl. European Central Bank, v nadaljevanju ECB) objavila smernice poročanja o podnebnih in okoljskih tveganjih. V dokumentu opiše, kakšna so pričakovanja od organizacij glede obravnave podnebnih in okoljskih tveganj pri pripravi strategij in obvladovanju tveganj. ECB v dokumentu opiše tudi pričakovanja glede transparentnosti in razkritij na tem področju. Smernice sicer niso zavezujoče, vendar pa služijo kot podlaga za razvoj prihodnje regulacije poročanja o trajnostnem delovanju (ECB, 2020, str. 2–7).

Različne tematike, povezane s trajnostjo, imajo neposreden vpliv na poslovanje bank. V primeru, da banka npr. financira visok delež podjetij, ki delujejo v panogah, ki so ogledno intenzivne (npr. živilnorenja, transport), lahko morebitna zaostritev zakonodaje na teh področjih predstavlja tveganje ne le za panogo samo, ampak tudi za banko. Hkrati lahko pozitivno vplivajo na družbo in okolje, v katerem delujejo. S posojili prebivalstvu in podjetjem ter financiranjem trajnostno naravnanih projektov lahko prispevajo k blaginji celotne družbe (Deloitte, brez datuma c).

3.2 Poročanje bank o trajnostnem delovanju

Poročanje ne bi smelo zajemati le morebitnih tveganj, povezanih s trajnostnim delovanjem v finančni industriji, ampak bi moralo izpostaviti tudi negativne in pozitivne učinke, ki jih ima finančna industrija na trajnostni razvoj. Posledično lahko investitorji in ostali deležniki poročila o trajnostnem delovanju uporabijo pri ocenitvi tveganj in priložnosti finančne industrije. Podjetja in organizacije se zavedajo, da investitorji in potrošniki pri svojih odločitvah upoštevajo tudi vpliv organizacije na okolje in družbo, v kateri deluje. Poročanje pa kljub temu ni le orodje komunikacije, ampak podjetje usmerja v sprejemanje odločitev, ki bodo omogočale trajnostno delovanje (ElAlfy & Weber, 2019, str. 9–10).

Podjetja se pri poročanju o trajnostnem delovanju soočajo z izzivi glede merjenja. Razvila so različne pristope, s katerimi spremljajo vpliv poslovanja na družbo in okolje. Kljub temu da se poročanju o trajnostnem delovanju namenja vedno več pozornosti, pa še vedno obstaja problem materialnosti oziroma relevantnosti informacij. V finančni industriji se tako dogaja, da podjetja in organizacije ne razkrivajo vpliva njihovih finančnih produktov in storitev, kot so posojila in investicije. Namesto tega se osredotočajo na neposredne vplive njihovega delovanja, kot sta poraba vode in energije (ElAlfy & Weber, 2019, str. 9–10).

Dokler podjetja ne ugotovijo, kateri družbeni in okoljski dejavniki so dejansko pomembni za njihovo poslovanje, ne morejo natančno oceniti svojega trajnostnega delovanja. Merjenje in razkritja podatkov, ki so relevantni za določeno panogo ali pa podjetja, predstavljajo težave tudi investitorjem pri oblikovanju naložbenih portfeljev (Murray, 2021).

Podjetje The SustainAbility Institute je opravilo raziskavo, kjer so investitorje in strokovnjake vprašali, kateri so po njihovem mnenju dejavniki, ki določajo kakovost poročila o trajnostnem delovanju, ter katere spremembe bi si želeli videti na področju poročanja ESG v prihodnjih petih letih. Največji delež odgovorov se je nanašal na izboljšanje metodologij razkritij, sledila je osredotočenost na razkritje relevantnih podatkov (The SustainAbility Institute, 2022).

Pri poročanju se morajo banke osredotočiti na razkritja, ki so relevantna za njihovo poslovanje in vlogo v družbi. Pri določanju si lahko pomagajo z različnimi standardi, kot so npr. SASB, ki nudijo prilagojene standarde za 77 različnih panog. Za komercialne banke so relevantna razkritja na področju dostopnosti njihovih storitev, delovnih razmer, varnosti podatkov, poslovne etike in obvladovanja sistemskih tveganj. Manj relevantna pa so razkritja glede porabe energije in vode, človekovih pravic in zdravja zaposlenih (Deloitte, brez datuma c).

3.3 Pomembnost družbenega vidika trajnostnega delovanja

Pred pandemijo covid-19 se je največ pozornosti namenjal odnosu podjetij do okolja, družbena komponenta trajnostnega delovanja pa se je zapostavljala. Kriza covid-19 je to povsem spremenila. Čeprav je posledice pandemije v prvi vrsti občutilo prebivalstvo, so se morala tudi podjetja soočiti s povsem novimi izzivi. Podjetja so morala razmisliti o odpuščanjih, prilagoditvi dela in odnosa do zaposlenih, ob tem pa se zavedati, da bodo imele njihove odločitve vpliv na njihov ugled in prihodnje poslovanje. Poročanje o družbenih dejavnikih delovanja investitorjem in drugim uporabnikom poročil omogoča, da bolje razumejo odnos podjetja do zaposlenih in širše družbe. Izvedo, kako podjetje ravna s pogodbenimi delavci, kakšna je politika glede dela od doma ter ali podjetje v kriznih časih obdrži zaposlene ali pa odpušča, kar družbo še bolj prizadene.

Kriza je izpostavila tudi pomanjkljivosti dobavnih verig. Pomembno je, da podjetja najdejo pravo razmerje med učinkovitostjo in stabilnostjo oz. odpornostjo dobavnih verig ter pozornost namenijo tveganjem v vseh delih dobavne verige. Podjetja, ki so že pred krizo veliko pozornosti namenila družbeni komponenti trajnostnega delovanja, so med krizo covid-19 poslovala bolje. Rezultati različnih raziskav so pokazali, da po krizi več investitorjev pri sprejemanju svojih odločitev upošteva družbene dejavnike delovanja podjetja (Bojanic, 2021). Vse večji pritiski in pričakovanja notranjih in zunanjih deležnikov podjetja silijo v to, da več pozornosti namenjajo odnosu do zaposlenih in družbe, v kateri delujejo. Če bodo podjetja v prihodnje želela ohraniti svoj ugled in poslovati bolj stabilno, bodo morala prepoznati pomembnost družbenega vidika trajnostnega delovanja ter mu nameniti več pozornosti.

Družbeni vidik trajnostnega delovanja je sicer težje opredeliti in izmeriti, vendar pa ima močan vpliv na zaupanje vseh deležnikov podjetja. Vključitev družbenih vidikov

trajnostnega delovanja v dolgoročno strategijo podjetja lahko pomembno pripomore k uspešnosti poslovanja v prihodnje (GRESB, 2021).

Vse večji pritiski in pričakovanja notranjih in zunanjih deležnikov podjetja silijo v to, da več pozornosti namenjajo odnosu do zaposlenih in družbe, v kateri delujejo. Če bodo podjetja v prihodnje želela ohraniti svoj ugled in poslovati bolj stabilno, bodo morala prepoznati pomembnost družbenega vidika trajnostnega delovanja in mu nameniti več pozornosti.

4 ANALIZA IN PRIMERJAVA POROČANJA IZBRANIH BANK O TRAJNOSTNEM DELOVANJU

4.1 Metodologija

Analiza in primerjava poročanja bank o trajnostnem delovanju bo potekala na podlagi štirih kriterijev:

- pristop k pripravi poročila o trajnostnem delovanju,
- vizualna podoba poročila in uporaba različnih tehnik vizualizacije podatkov,
- razkritja glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti in
- prostovoljna razkritja o družbenih dejavnikih trajnosti.

Za namen lažje analize ter primerjave vizualne podobe poročil in uporabe različnih tehnik vizualizacije podatkov sem pripravila štiri kriterije vrednotenja posamezne banke. Za posamezno banko sem ocenila naslovnico, besedilo poročila, tehnike vizualizacije podatkov in uporabo sodobnih medijev in kanalov komunikacije. Pri naslovnici sem ocenjevala jasnost in berljivost naslova ter privlačnost in zanimivost naslovnice. Pri besedilu sem ocenjevala ustrezno razporeditev v odstavke, obliko, velikost ter barvo pisave in ozadja. Pri vizualizaciji podatkov sem ocenjevala uporabo fotografij, infografik in grafov. Pri uporabi sodobnih medijev in kanalov komunikacije pa sem pregledala, ali banke pri poročanju o svojem trajnostnem delovanju uporabljajo video vsebine ter ali se odločajo za pripravo interaktivnih digitalnih poročil. Banka lahko skupno doseže 13 točk.

Analizo družbeno odgovornega poročanja bank v EU sem opravila na vzorcu 32 bank. Vzorec bank sem izbrala tako, da sem najprej na podlagi indeksa človekovega razvoja (angl. Human Development Index, v nadaljevanju HDI) izbrala različno razvite države članice EU, nato pa poiskala največje banke s sedeži v teh državah.

4.2 Raziskovalna vprašanja

Raziskala bom, kako se banke spopadajo z izzivi glede poročanja, kako zagotavljajo primerljivost podatkov in kako podrobno razkrivajo podatke o svojem poslovanju.

Za doseganje zastavljenega cilja sem postavila štiri raziskovalna vprašanja:

Raziskovalno vprašanje 1: Kako banke poročajo o svojem trajnostnem poslovanju in ali se odločajo za pripravo posebnega poročila o trajnostnem delovanju?

Raziskovalno vprašanje 2: Ali se banke zavedajo pomena tehnik vizualnega prikaza podatkov in jih temu primerno uporabljajo v svojih poročilih?

Raziskovalno vprašanje 3: Ali banke v svojih poročilih razkrivajo tudi podatke glede metodologije in zbiranja podatkov za namene poročanja?

Raziskovalno vprašanje 4: Ali banke v razvitejših državah EU poleg razkritij, ki jih zahteva regulacija, bolj uporabljajo tudi dodatna, prostovoljna razkritja?

4.3 Predstavitev vzorca

Analiza družbeno odgovornega poročanja bank v EU je opravljena na vzorcu 32 bank. V analizo so bile vključene največje banke s sedežem na Irskem, v Nemčiji, na Švedskem, Nizozemskem, Finskem, v Belgiji, Avstriji, Sloveniji, Španiji, Franciji, Italiji, Estoniji, na Cipru, v Grčiji, na Portugalskem in Madžarskem. V analizo so bile vključene tudi tri etične banke.

Etične banke so banke, ki so se zavezale, da bodo s svojim delovanjem pozitivno vplivale na okolje in družbo, v kateri delujejo. Pri tem jim ustvarjanje dobička ne predstavlja primarnega cilja. Tovrstne banke svojo etično in družbeno odgovorno naravnost izkazujejo s certifikati in članstvi v trajnostno naravnanih organizacijah. Obstaja več vrst družbeno odgovornih bank. Nekatere banke se primarno ukvarjajo z zagotavljanjem storitev prebivalstvu z nizkimi dohodki, druga skupina bank storitve ponuja ravnim manjšinam, najbolj razširjene pa so banke, ki pri zagotavljanju posojil in investiranju upoštevajo njihov vpliv na okolje in družbo. Tovrstne banke pri svojem delovanju dajejo prednost podjetjem, ki so bolj trajnostno naravnana ter celo zavračajo posojila strankam in podjetjem, ki znaten dobiček ustvarjajo prek okolju škodljivih dejavnosti (Acevedo, 2022).

Etičnim bankam je skupno, da podrobno preverjajo svoje stranke, da veliko pozornosti namenijo svojemu vplivu na družbo, v kateri delujejo, ter da je njihovo ravnanje skladno z etičnimi načeli. Čeprav vse banke podrobno preverijo svoje stranke oziroma njihov finančni položaj, pa etične banke posebno pozornost namenijo trajnostni naravnosti potencialnih posojilojemalcev. Etične banke veliko pozornosti namenijo vključevanju v družbo, v kateri delujejo. To izvajajo v obliki štipendij, sponzorstva ali pa financiranja cenovno dostopnih stanovanj. Za etične banke je značilno, da je njihovo ravnanje v skladu z etičnimi načeli in ravnanji, ki jih pričakujejo od strank in podjetij, s katerimi sodelujejo (Corporate Finance Institute, 2022).

Vse tri etične banke, ki so bile zajete v analizo, spadajo v tretjo skupino omenjenih bank. Tovrstne banke so znane po svojem transparentnem poslovanju, zato sem pričakovala, da bodo po kakovosti poročanja izstopale v primerjavi z ostalimi bankami v analizi.

Analiza je zajemala naslednje banke:

- Allied Irish Banks, PLC (v nadaljevanju AIB Group),
- Bank of Ireland Group, PLC (v nadaljevanju Bank of Ireland Group),
- Deutsche Bank AG (v nadaljevanju Deutsche Bank),
- DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank (v nadaljevanju DZ BANK),
- KfW Group (v nadaljevanju KfW),
- Skandinaviska Enskilda Banken (SEB) AB (v nadaljevanju SEB),
- Svenska Handelsbanken AB (v nadaljevanju Handelsbanken),
- Swedbank AB (v nadaljevanju Swedbank),
- ING Bank NV (v nadaljevanju ING Bank),
- Nordea Bank ABP (v nadaljevanju Nordea),
- Argenta Bank- en Verzekeringsgroep NV (v nadaljevanju Argenta),
- KBC Bank NV (v nadaljevanju KBC),
- Erste Group Bank AG (v nadaljevanju Erste Group),
- Raiffeisen Bank International AG (v nadaljevanju Raiffeisen Bank),
- NLB D.D. (v nadaljevanju NLB),
- Nova Kreditna Banka Maribor D.D. (v nadaljevanju Nova KBM),
- Banco Santander SA (v nadaljevanju Santander),
- BNP Paribas SA (v nadaljevanju BNP Paribas),
- Societe Generale SA (v nadaljevanju Societe Generale),
- Groupe BPCE,
- Credit Agricole SA (v nadaljevanju Credit Agricole),
- UniCredit S.p.A (Group) (v nadaljevanju UniCredit),
- Intesa Sanpaolo S.p.A (v nadaljevanju Intesa Sanpaolo),
- LHV Pank AS (v nadaljevanju LHV Pank),
- Bank of Cyprus Pcl (v nadaljevanju Bank of Cyprus),
- National Bank of Greece SA (v nadaljevanju National Bank of Greece),
- Piraeus Bank S.A. (v nadaljevanju Piraeus Bank),
- Caixa Geral de Depósitos SA CGD (v nadaljevanju CGD),
- OTP Bank Plc. (v nadaljevanju OTP Bank).

Etične banke:

- Triodos Bank NV (v nadaljevanju Triodos Bank),
- GLS Gemeinschaftsbank eG (v nadaljevanju GLS Bank),
- Banca Popolare Etica S.c.p.a (v nadaljevanju Banca Etica).

V tabeli 1 so navedeni osnovni podatki o bankah, zajetih v vzorec. Navedeni so podatki o nazivu banke, državi sedeža, bilančni vsoti v letu 2021, kjer je znesek v milijardah (angl. billion). V tabeli so banke razvrščene glede na razvitost držav, kjer imajo sedež. Prva je banka, ki ima sedež na Irskem, ki je po indeksu HDI najrazvitejša država v EU. V tabeli so na zadnjem mestu navedene etične banke.

Tabela 1: Osnovni podatki o bankah, zajetih v vzorec

	Naziv banke	Država sedeža
1.	AIB Group	Irska
2.	Bank of Ireland Group	Irska
3.	Deutsche Bank	Nemčija
4.	DZ Bank	Nemčija
5.	KfW	Nemčija
6.	SEB	Švedska
7.	Handelsbanken	Švedska
8.	Swedbank	Švedska
9.	ING Bank	Nizozemska
10.	Nordea	Finska
11.	Argenta	Belgija
12.	KBC	Belgija
13.	Erste Group	Avstrija
14.	Raiffeisen Bank	Avstrija
15.	NLB	Slovenija
16.	Nova KBM	Slovenija
17.	Santander	Španija
18.	BNP Paribas	Francija
19.	Societe Generale	Francija
20.	Groupe BPCE	Francija
21.	Credit Agricole	Francija
22.	UniCredit	Italija
23.	Intesa Sanpaolo	Italija
24.	LHV Pank	Estonija
25.	Bank of Cyprus	Ciper
26.	National Bank of Greece	Grčija
27.	Piraeus Bank	Grčija
28.	CGD	Portugalska
29.	OTP	Madžarska
30.	Triodos Bank	Nizozemska
31.	GLS Bank	Nemčija
32.	Banca Etica	Italija

Vir: lastno delo.

4.4 Kriteriji primerjave in analize poročil

Za potrebe magistrskega dela sem na podlagi prebrane literature določila štiri kriterije, na podlagi katerih bom analizirala poročanje bank o njihovem trajnostnem delovanju. Prvi kriterij je pristop k pripravi poročila o trajnostnem delovanju. Drugi kriterij je vizualna podoba poročila in uporaba različnih tehnik vizualizacije podatkov. Uporabniki poročil o trajnostnem delovanju so različni, srečujejo se tudi z različnimi omejitvami, kot so pomanjkanje znanja pri razumevanju poročil. Pregledala sem spletne strani in poročila bank v EU ter preverila, kako banke svoje poročanje približajo različnim skupinam uporabnikom poročil in poskrbijo za vizualni prikaz podatkov ter razumljivost poročanja. Tretji kriterij so razkritja glede metodologije poročanja. Kakovost poročanja je odvisna od kakovosti zbranih podatkov in metodologije. Raziskala sem, ali banke v svojih poročilih razkrivajo tudi podatke o metodologiji priprave poročila ter na tak način še dodatno pripomorejo k transparentnosti svojega delovanja. Zadnji kriterij pa so prostovoljna razkritja. Raziskala sem, ali banke uporabljajo dodatna prostovoljna razkritja ali pa v svojih poročilih razkrivajo le podatke, ki so jih dolžne v skladu z zakonodajo EU.

4.4.1 Pristop priprave poročila o trajnostnem delovanju

Banke in ostala podjetja imajo pri pripravi poročil različne pristope. Nekatera o svojem trajnostnem poslovanju poročajo v obliki dodatka k letnemu poročilu, nekatera se odločijo za pripravo ločenega poročila o trajnostnem delovanju, nekatera pa se odločajo za integrirano poročilo.

Ločenost oziroma nepovezanost finančnih in nefinančnih podatkov je pogosto tarča kritik, saj investitorjem ne ponuja zadostnih informacij pri sprejemanju odločitev. Te težave odpravi integrirano poročilo. Analize so pokazale, da investitorji pozitivno ocenjujejo podjetja, ki poročajo o svojih vplivih in tveganjih s področja okolja, družbe in vodenja, ne glede na to, ali pripravijo ločeno ali pa integrirano poročilo. Integrirano poročilo pa v primerjavi z ločenim poročilom daje boljšo razlago, kako podjetje dosega svoje finančne rezultate in tržno vrednost. Glede na to, da za podjetja, ki že pripravljajo ločeno poročilo o trajnostnem poslovanju, priprava integriranega poročila ne predstavlja večjih stroškov, se priporoča, da podjetja pripravijo integrirano poročilo (Mervelskemper & Streit, 2016).

Odločitev za pripravo integriranega poročila je prostovoljna, zanjo pa se odloča vse več podjetij. Tovrstno poročilo na bolj pristen, celovit in smiseln način, ki prikazuje vpliv podjetja na okolje in družbo ter njegovo dodano vrednost. Integrirano poročilo združuje pomembne informacije o strategiji, upravljanju in delovanju podjetja ter o njegovem vplivu, zato so mnogi prepričani, da bo v prihodnje vse več podjetij pripravljalo tovrstna poročila (Deloitte, brez datuma a).

K integriranemu oz. celovitemu poročanju spodbuja tudi Mednarodni svet za celovito poročanje (angl. International Integrated Reporting Council, v nadaljevanju IIRC). V letu

2021 je organizacija objavila mednarodni okvir integriranega poročanja. Koncept tovrstnega poročanja podjetja spodbuja k povezovanju finančnih in nefinančnih informacij, ki so za podjetja relevantna. Podjetja tudi spodbuja, da o tovrstnih informacijah poročajo na jedrnat, zanesljiv, konsistenten in primerljiv način. IIRC je opredelil tudi šest vrst kapitala, na podlagi katerega organizacija generira svojo dodano vrednost na kratek in dolgi rok: finančni kapital, fizični kapital, intelektualni kapital, človeški kapital, družbeni kapital in naravni kapital. Finančni kapital predstavljajo finančna sredstva, fizični kapital pa objekte, orodja in tehnologije, ki jih podjetje uporablja za svoje poslovanje. Intelektualni kapital zajema intelektualno lastnino, človeški kapital, zaposlene, družbeni kapital pa odnose in sodelovanje s ključnimi deležniki podjetja. Naravni kapital se nanaša na obnovljive in neobnovljive vire, ki jih podjetje potrebuje za opravljanje svoje dejavnosti (Value Reporting Foundation, brez datuma).

Organizacije, ki že pripravljajo integrirano letno poročilo, poročajo o mnogih pozitivnih učinkih. Bolje razumejo dodano vrednost svojega poslovanja, lažje tudi opredelijo in se osredotočajo na dolgoročne učinke in cilje. Kar 91 % podjetij pa poroča o izboljšanju odnosov z zunanjimi deležniki podjetja (Concensus, 2017).

Ob vseh omenjenih prednostih ter hkratnih spodbudah investorjev in regulatorjev me je zanimalo, kolikšen del večjih bank v EU se odloča za pripravo integriranega poročila, kjer razkrivajo dejanske učinke njihovega poslovanja na zaposlene in družbo, v kateri delujejo.

4.4.2 Vizualna podoba poročila in uporaba različnih tehnik vizualizacije podatkov

Vizualizacija podatkov ima v poročanju pomembno vlogo, ublaži različne omejitve, s katerimi se srečujejo uporabniki poročil. Uporabnikom, ki so neizkušeni ali pa imajo manjši obseg znanja, na preprost način pomaga razumeti informacije, zajete v poročilu. Uporabnik se tako lahko osredotoči na sporočilo namesto na analiziranje posameznih finančnih in nefinančnih podatkov.

Kakovostno poročilo uporabnika pritegne že na prvi pogled in mu pomaga prepoznati, katere informacije so pomembne. Kakovostna naslovnica vsebuje jasen in berljiv naslov ter izpolnjuje določene zahteve glede vizualne podobe. Naslovnica mora pri bralcu spodbuditi zanimanje ter ga pritegniti k nadaljnjemu branju poročila. Biti mora zanimiva, opazna in privlačna (Podržaj, 2020, str. 23). Privlačen videz naslovnice je možno doseči z uporabo fotografij in slik, naslovnica pa je zanimiva, če izstopa in se razlikuje od naslovnice, ki jih pripravijo konkurenčna podjetja.

Poročila s strnjenim besedilom so težko berljiva, zato je bolje, da je besedilo v odstavkih in alinejah. Oblika pisave mora biti berljiva in ustrezne velikosti. Zagotoviti je treba zadostno mero kontrasta med barvo pisave in barvo podlage poročila. Odsvetuje se, da besedilo prekriva fotografije. Fotografije, grafi in infografike bralca pritegnejo in popestrijo poročilo,

vendar pa morajo biti podatki predstavljeni na razumljiv način (Agency for Healthcare Research and Quality, brez datuma).

Analize so pokazale, da so interaktivne metode vizualizacije še posebej koristne za manj izkušene investitorje. Pomagajo jim pri sprejemanju bolj racionalnih odločitev in zmanjšajo negotovost. Priporočljivo bi bilo, da bi več podjetij pri poročanju uporabljalo različne tehnike vizualizacije podatkov, kar bi pritegnilo več investitorjev, ki se z investiranjem ne ukvarjajo profesionalno (Perdana, Robb & Rohde, 2018).

Ena izmed skupin uporabnikov poročil o trajnostnem razvoju so tudi potrošniki, ki pa nimajo vedno ustreznega znanja in izkušenj za interpretacijo finančnih in nefinančnih podatkov. Ob podatku, da je v Nemčiji kar 60 % anketiranih pripravljenih plačati več za trajnostne proizvode in storitve, je ključnega pomena, da banke znajo učinkovito komunicirati in poročati o svojem trajnostnem delovanju (Money Next, 2021).

Vizualna podoba poročila, tehnike vizualizacije in uporaba sodobnih medijev in kanalov so odlična sredstva komunikacije z deležniki podjetja. Slaba vizualizacija podatkov pa lahko povzroči zmedo, nesporazume in celo nezaupanje, predvsem med uporabniki, ki so manj vešči branja grafov, tabel in ostalih orodij vizualizacije. Podjetje lahko s pripravo vizualno privlačnih poročil, ki vključujejo razumljive infografike, grafe ter ostale tehnike vizualizacije podatkov, učinkovito komunicira o svoji trajnostni naravnosti.

Raziskava podjetja Kearney je pokazala, da skoraj polovica potrošnikov ob izbiri banke upošteva njeno trajnostno naravnost. Rezultati so pokazali, da bi v Evropi eden izmed štirih potrošnikov zelo verjetno zamenjal banko v primeru, da ne bi bila trajnostno naravnana. Z demografskega vidika je tovrstno ravnanje bolj izrazito pri mladih. 30 % mladih med 18. in 24. letom bi zaradi omenjenih razlogov bilo pripravljeno zamenjati banko (Kenyon, 2021). Zaradi tega je pomembno, da se banke znajo približati tudi mlajšim generacijam uporabnikov. To lahko storijo s pripravo različnih interaktivnih poročil, uporabo sodobnih medijev in kanalov komunikacije, kot so video vsebine. Na ta način se lahko približajo vsem skupinam uporabnikov poročil, pritegnejo nove stranke in investitorje, nenazadnje pa tudi okrepijo svoj ugled.

Za potrebe analize vizualne podobe poročil in uporabe različnih tehnik vizualizacije podatkov sem poročanje bank ocenjevala na podlagi kriterijev, ki so predstavljeni v tabeli 2. Ocenjevala sem naslovnico, besedilo, vizualizacijo podatkov ter uporabo sodobnih medijev in kanalov komunikacije.

Skupno lahko banka za vizualno podobo poročila in uporabo različnih tehnik vizualizacije podatkov dobi 13 točk.

Tabela 2: Kriteriji ocenjevanja vizualne podobe poročil

Kriteriji ocenjevanja		
1.	Naslovnica	Jasen in berljiv naslov (1 točka)
		Privlačna naslovnica (1 točka)
		Zanimiva naslovnica (1 točka)
2.	Besedilo	Ustrezna razporeditev besedila v odstavke (1 točka)
		Oblika pisave (1 točka)
		Velikost pisave (1 točka)
		Barva pisave in ozadja (1 točka)
3.	Vizualizacija podatkov	Uporaba fotografij (1 točka)
		Uporaba grafov (1 točka)
		Razumljiva predstavitev podatkov v grafih (1 točka)
		Uporaba infografik (1 točka)
4.	Uporaba sodobnih medijev in kanalov komunikacije	Uporaba video vsebin (1 točk)
		Priprava interaktivnega digitalnega poročila (1 točka)
	Skupaj	Do 13 točk

Vir: Podržaj (2020) in Agency for Healthcare Research and Quality (brez datuma).

4.4.3 Razkritja glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti

V raziskavi podjetja The SustainAbility Institute so investitorji in strokovnjaki izrazili, da bi si pri poročanju o trajnostnem delovanju v prihodnjih letih želeli več razkritij s področja metodologije in pridobivanja podatkov (The SustainAbility Institute, 2022).

Raziskala sem, ali se banke pri poročanju o trajnostnem poslovanju odločajo, da v poročila vključijo tudi razkritja o postopkih in načinih zbiranja podatkov ter priprave poročila. Osredotočila sem se na razkritja o metodologiji, ki so vezana na družbeno komponento trajnostnega delovanja.

4.4.4 Prostovoljna razkritja o družbenih dejavnikih trajnosti

V EU zahteve na področju poročanja o trajnostnem delovanju urejata Uredba o taksonomiji in NFRD. EU taksonomija je vzpostavila sistem klasifikacije trajnostno naravnanih gospodarskih dejavnosti, NFRD pa od podjetij zahteva, da pri poročanju uporabljajo kazalnike, ki prikazujejo, v kolikšni meri so te dejavnosti trajnostno naravnane.

Prvotni namen raziskave je bil proučiti zahteve glede informacij, ki so jih banke dolžne razkriti v skladu z zakonodajo, ter raziskati, ali banke uporabljajo dodatna razkritja. Med pripravo magistrskega dela sem ugotovila, da med prostovoljnimi in obveznimi razkritji ni mogoče razlikovati. EU taksonomija namreč vzpostavlja sistem klasifikacije trajnostno

naravnanih dejavnosti, NFRD pa določa, kdo je o tovrstnih dejavnostih dolžan poročati in na kašen način. Obseg prostovoljnih razkritij sem zato raziskala na podlagi prostovoljne uporaba standardov in smernic poročanja o trajnostnem delovanju.

Kljub razvoju regulacije glede razkritij o trajnostnem delovanju je poročanje o doseganju ciljev trajnostnega razvoja z uporabo standardov in smernic še vedno prostovoljno. Težnja po poročanju in prostovoljnih razkritjih glede doseganja ciljev trajnostnega razvoja je posledica potrebe po boljšem sodelovanju in komunikaciji z investitorji, potrošniki in ostalimi deležniki.

Število podjetij in institucij, ki se odločajo za poročanje o svojem trajnostnem delovanju, hitro raste. To pa vpliva na uspešnost signaliziranja trajnostnega delovanja, zato podjetja in institucije iščejo nove načine diferenciacije od konkurence. Razkritja, povezana z doseganjem ciljev trajnostnega razvoja, za podjetja predstavljajo priložnost, da še dodatno povečajo zanesljivost informacij o njihovem vplivu in prispevku k družbi, v kateri delujejo. Prostovoljna razkritja nefinančnih podatkov prav tako pripomorejo pri pridobitvi in ohranjanju ugleda podjetja. Omogočajo tudi, da se podjetje izogne negativnim eksternalijam, ki so posledica striktnega upoštevanja pravil poročanja (Cosma, Venturelli, Schwizer & Boscia, 2020).

Poročanje za podjetja in organizacije predstavlja dodatne stroške, vendar pa mnoga podjetja ocenjujejo, da so koristi prostovoljnih razkritij večje od slabih strani poročanja. Zanimalo me je, v kolikšni meri se banke v EU odločajo za prostovoljna razkritja, kljub temu da so v skladu z zakonodajo EU na področju trajnostnega poročanja dolžne razkriti precej informacij o svojem trajnostnem delovanju. Pregledala sem, katere standarde banke uporabljajo pri poročanju ter ali se odločajo za pripravo dodatnih poročil, ki se navezujejo na družbene dejavnike trajnosti.

4.4.5 Delež donacij

Neprofitne organizacije imajo v družbi in gospodarstvu pomembno vlogo. Tovrstne organizacije delujejo na področju umetnosti, kulture, zdravstvenih storitev, izobraževanja in ostalih dejavnosti. Pomagajo ranljivejšim skupinam prebivalstva, hkrati pa s svojim delovanjem in zagotavljanjem služb vplivajo tudi na ekonomske razmere na lokalni ravni. Neprofitne organizacije pogosto sodelujejo s šolami in univerzami, kjer poleg zagotavljanja pomoči promovirajo tudi dobrodelnost. Ključno vlogo imajo pri ozaveščanju družbe o socialnih problematikah, ki jih je treba naslavlјati. Pomagajo ranljivim skupinam, ki brez pomoči ne bi mogle poskrbeti zase in so pogosto zapostavljene. S svojim delovanjem pa tudi dvigujejo moralo, dajejo upanje in povezujejo družbo (Hall, 2021).

Neprofitne organizacije so ustanovljene z namenom zagotavljanja dobrin in storitev družbi, ne pa z namenom ustvarjanja dobička. Približno 10 % njihovih dohodkov predstavljajo donacije. Preostanek so dohodki iz raznih pogodb, investicij, prodaje izdelkov ter druge vrste

prihodkov, ki so rezultat opravljanja nepridobitne dejavnosti. Čeprav so mnogi prepričanja, da je delež donacij pri neprofitnih organizacijah višji od 10 %, so donacije po velikosti šele tretji vir dohodka pri neprofitnih organizacijah (Manifest Foundation, brez datuma).

Neprofitne organizacije lahko prispevajo k večjim spremembam in izboljšanju razmer v družbi, vendar pa rastejo in se širijo počasneje kot podjetja, katerih cilj je ustvarjanje dobička. Razlog za to leži v financiranju tovrstnih organizacij. Večja podjetja in organizacije se ne zavedajo in ne razumejo pomena dobrodelnosti in filantropije za delovanje družbe. V pozitivnih učinkih neprofitnih organizacij pa uživa celotna družba, tudi donatorji. Podjetja, ki se odločajo za donacije, poročajo o večji zvestobi potrošnikov ter izboljšanju prepoznavnosti in ugleda podjetja (Waterford, 2019).

Banke lahko prek donacij komunicirajo svoj odnos do družbe, v kateri delujejo. Za razliko od ostalih trajnostno naravnanih dejavnosti banke v primeru donacij ne morejo določiti neposrednih finančnih učinkov in koristi. Donacije so eden izmed dejanskih pokazateljev trajnostne naravnosti banke ter prizadevanja za izboljšanje razmer v družbi, v kateri deluje.

Donacije med bankami bom primerjala tako, da bom izračunala delež donacij v dobičku pred obdavčitvijo vsake posamezne banke.

4.5 Rezultati analize in ugotovitve

4.5.1 Pristop priprave poročila o trajnostnem delovanju

Iz tabele 3 je razvidno, da se večina bank odloča za pripravo integriranega letnega poročila. V poročilu opišejo aktivnosti, ki jih izvajajo na področju trajnostnega delovanja, ter kako te aktivnosti vplivajo na okolje in družbo, v kateri delujejo. Za pripravo ločenega poročila se je odločilo 7 izmed 32 bank, ki so bile zajete v vzorec: Deutsche Bank, DZ Bank, KfW, Argenta, Raiffeisen Bank, NLB in Nova KBM.

Deutsche Bank pripravi ločeno finančno in nefinančno poročilo. V preteklem letu je banka objavila tudi poročilo o človeškem kapitalu, kjer izvemo, kako podjetje skrbi za motivacijo in vključenost zaposlenih ter njihovo zadovoljstvo. DZ Bank, KfW, Argenta, Raiffeisen Bank, NLB in Nova KBM pa pripravijo letno poročilo ter ločeno poročilo o trajnostnem delovanju. V letnem poročilu konkretni podatki o trajnostni naravnosti niso navedeni, vendar pa podjetja izpostavijo, da je temu namenjeno posebno poročilo o trajnosti.

Za pripravo integriranega poročila se je odločilo 25 od 32 bank, zajetih v vzorec. Od tega jih je 10 pripravilo samo integrirano poročilo, preostalih 15 pa še dodatna poročila o svojem trajnostnem delovanju ter vplivu na družbo. Pri tem izstopa francoska banka Societe Generale, ki pripravi integrirano poročilo, ločeno finančno poročilo, poročilo o raznolikosti in vključenosti zaposlenih ter poročilo o opolnomočenju žensk.

Opazimo lahko, da pri pristopu priprave poročila ne prihaja do večjih razlik med bankami s sedeži v različno razvitih državah članicah EU. Vse tri etične banke, ki so zajete v analizo, pripravijo integrirano poročilo. Vsa omenjena poročila so na voljo v angleškem jeziku, z izjemo poročil za leto 2021, ki sta jih pripravili Banca Etica in GLS Bank.

Tabela 3: Rezultati analize pristopa bank k pripravi poročila

	Naziv banke	Država sedeža	Priprava integriranega poročila (DA/NE)	Opomba
1.	AIB Group	Irska	DA	Banka pripravi integrirano letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
2.	Bank of Ireland Group	Irska	DA	Banka pripravi integrirano letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
3.	Deutsche Bank	Nemčija	NE	Banka pripravi ločeno finančno in nefinančno poročilo. Pripravi še druga poročila kot npr. poročilo o vplivu na družbo.
4.	DZ Bank	Nemčija	NE	Banka pripravi ločeno letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
5.	KfW	Nemčija	NE	Banka pripravi ločeno letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
6.	SEB	Švedska	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
7.	Handelsbanken	Švedska	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
8.	Swedbank	Švedska	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
9.	ING Bank	Nizozemska	DA	Banka pripravi integrirano in dodatno poročilo o trajnostnem delovanju.
10.	Nordea	Finska	DA	Banka pripravi integrirano poročilo in dodatna poročila.
11.	Argenta	Belgija	NE	Banka pripravi ločeno letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
12.	KBC	Belgija	DA	Banka pripravi integrirano in dodatno poročilo o trajnostnem delovanju.
13.	Erste Group	Avstrija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
14.	Raiffeisen Bank	Avstrija	NE	Banka pripravi ločeno letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
15.	NLB	Slovenija	NE	Banka pripravi ločeno letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
16.	Nova KBM	Slovenija	NE	Banka pripravi ločeno letno poročilo in poročilo o trajnostnem delovanju.
17.	Santander	Španija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.

se nadaljuje

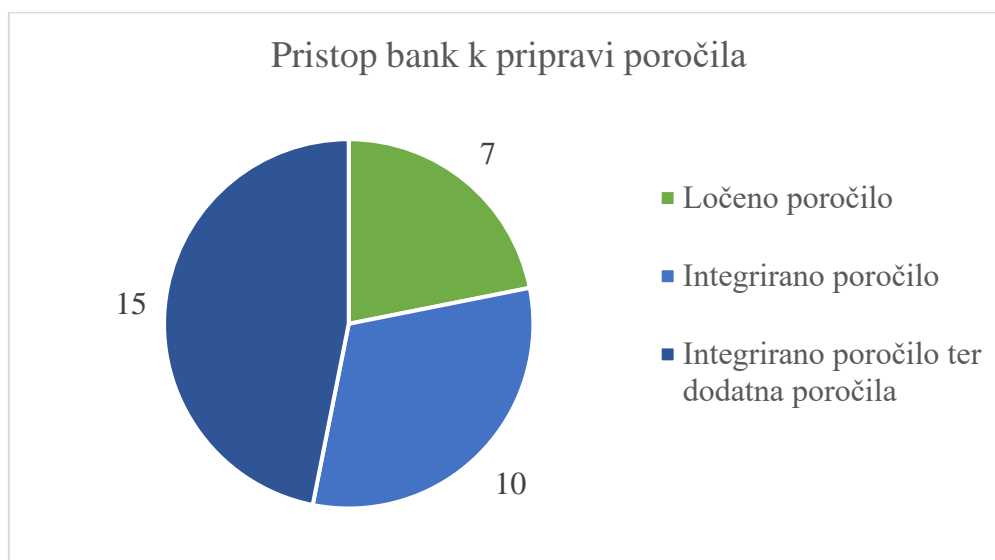
Tabela 4: Rezultati analize pristopa bank k pripravi poročila (nad.)

	Naziv banke	Država sedeža	Priprava integriranega poročila (DA/NE)	Opomba
18.	BNP Paribas	Francija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo in dodatno poročilo o zaposlenih in vplivih na družbo.
19.	Societe Generale	Francija	DA	Banka pripravi ločeno integrirano poročilo in ločeno finančno poročilo ter različna dodatna poročila: poročilo o vključenosti in raznolikosti, poročilo o načelih opolnomočenja žensk.
20.	Groupe BPCE	Francija	DA	Banka pripravi integrirano in dodatno poročilo o trajnostnem delovanju.
21.	Credit Agricole	Francija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo in finančno poročilo.
22.	UniCredit	Italija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo in posebej poročilo o trajnostnem delovanju ter dodatno poročilo TCFD.
23.	Intesa Sanpaolo	Italija	DA	Banka pripravi integrirano letno poročilo in dodatno nefinančno poročilo.
24.	LHV Pank	Estonija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
25.	Bank of Cyprus	Ciper	DA	Banka pripravi integrirano in dodatno poročilo o trajnostnem delovanju.
26.	National Bank of Greece	Grčija	DA	Banka pripravi integrirano in dodatno poročilo o trajnostnem delovanju.
27.	Piraeus Bank	Grčija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
28.	CGD	Portugalska	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
29.	OTP	Madžarska	DA	Banka pripravi integrirano in dodatno poročilo o trajnostnem delovanju.
30.	Triodos Bank	Nizozemska	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
31.	GLS Bank	Nemčija	DA	Banka pripravi integrirano poročilo.
32.	Banca Etica	Italija	DA	Banka pripravi integrirano in dodatno poročilo o svojem vplivu.

Vir: lastno delo.

Slika 2 prikazuje graf, ki temelji na podatkih iz tabele 3. Vidimo lahko, da 25 bank pripravi integrirano poročilo, preostalih 7 pa se odloča za pripravo ločenega letnega poročila ter poročila o trajnostnem delovanju. Izmed 25 bank, ki pripravijo integrirano poročilo, jih 10 pripravi le integrirano poročilo, 15 pa jih poleg integriranega pripravi še dodatna poročila.

Slika 2: Pristop bank k pripravi poročila

Vir: lastno delo.

4.5.2 Vizualna podoba poročila in uporaba različnih tehnik vizualizacije podatkov

Pri analizi vizualne podobe poročila in uporabe različnih tehnik vizualizacije sem se osredotočila na del poročila, ki je namenjen poročanju o trajnostnem delovanju podjetja, natančneje na družbene vidike trajnostnega poslovanja. Preverila sem letna poročila, integrirana poročila in dodatna poročila o trajnostnem delovanju, ki so jih pripravile banke. Pregledala sem spletne strani bank in preverila, ali pri komuniciranju o svojem vplivu na družbo in okolje uporabljajo tudi sodobne medije in kanale komunikacije, kot so video vsebine.

V tabeli 4 so banke razvrščene glede na razvitost držav, kjer imajo sedež. Iz tabele je razvidno, da banke s sedeži v najbolj razvitih državah EU več pozornosti namenijo besedilu in vizualizaciji podatkov. Pri teh bankah je besedilo v poročilu ustrezno razporejeno v odstavke, pisava je primerne oblike in velikosti. Prav tako je poskrbljeno za kontrast med besedilom in ozadjem besedila. Te banke uporabnike poročil pritegnejo z uporabo fotografij, podatke pa predstavijo v obliki grafov in infografik, ki so pregledne in razumljive.

Pri analizi uporabe sodobnih medijev in kanalov komunikacije lahko iz tabele razberemo, da so v prednosti banke s sedežem v razvitejših državah EU, predvsem banki s sedežem na Švedskem. Za uporabo sodobnih medijev in kanalov komunikacije so se odločile banke: AIB Group, SEB, Swedbank, Argenta, BNP Paribas, UniCredit in Triodos Bank. AIB Group je edina banka, ki je pripravila video o svojem trajnostnem delovanju ter ga delila na družbenih omrežjih, natančneje na Facebook poslovnem profilu podjetja. Banka SEB je na svoji spletni strani pripravila interaktivno digitalno obliko poročila, ki uporabnika pritegne ter mu na pregleden način ponudi podatke o trajnostni naravnosti banke. Na spletni strani lahko

najdemo tudi različne video vsebine, povezane s trajnostjo, izstopa pa video o problematiki finančne neenakosti med moškimi in ženskami na Švedskem. V videu banka predstavi statistične podatke na tem področju ter opiše, kako banka s svojim ravnanjem rešuje omenjeno problematiko ter vpliva na položaj žensk v družbi. Swedbank na svoji spletni strani uporabnikom ponuja kratek video, ki temelji na letnem poročilu in izpostavi ključne podatke trajnostni naravnosti podjetja. Banka Argenta je poročilo o trajnostni naravnosti podjetja pripravila v obliki interaktivne spletne strani, kjer so podatki hitro dostopni in nazorno predstavljeni. Banka BNP Paribas je na svoji spletni strani pripravila kratek video o družbeni odgovornosti banke. Video vključuje cilje trajnostnega razvoja ter predstavi, kako banka prispeva k njihovem doseganju in izboljšanju razmer v družbi. Banka UniCredit je uporabnike k branju integriranega letnega poročila skušala spodbuditi s kratkim promocijskim videom o letnem poročilu. Za promocijski video o svoji trajnostni naravnosti se je odločila tudi etična banka Triodos Bank. Ta podatke o svojem vplivu na okolje in družbo navaja že na spletni strani, kjer je objavljen tudi zemljevid s podjetji, ki jih banka financira. O teh podjetjih banka objavi podrobne podatke, uporabnik pa lahko razišče, kako s tem, ko se banki pridruži, pozitivno vpliva na družbo in okolje.

Tabela 5: Rezultati analize vizualne podobe poročila in uporabe tehnik vizualizacije podatkov

	Naziv banke	Država sedeža	Rezultat ocenjevanja vizualne podobe poročila in uporabe različnih tehnik vizualizacije podatkov				
			Naslovnica	Besedilo	Vizualizacija podatkov	Uporaba sodobnih medijev in kanalov komunikacije	Skupaj
1.	AIB Group	Irska	3	4	4	1	12
2.	Bank of Ireland Group	Irska	1	4	2	0	7
3.	Deutsche Bank	Nemčija	1	4	2	0	7
4.	DZ Bank	Nemčija	3	4	4	0	11
5.	KfW	Nemčija	2	4	3	0	9
6.	SEB	Švedska	1	4	4	2	11
7.	Handelsbanken	Švedska	1	3	2	0	6
8.	Swedbank	Švedska	3	4	2	1	10
9.	ING Bank	Nizozemska	3	4	2	0	9
10.	Nordea	Finska	2	3	1	0	6
11.	Argenta	Belgija	2	3	0	1	6
12.	KBC	Belgija	3	4	4	0	11

se nadaljuje

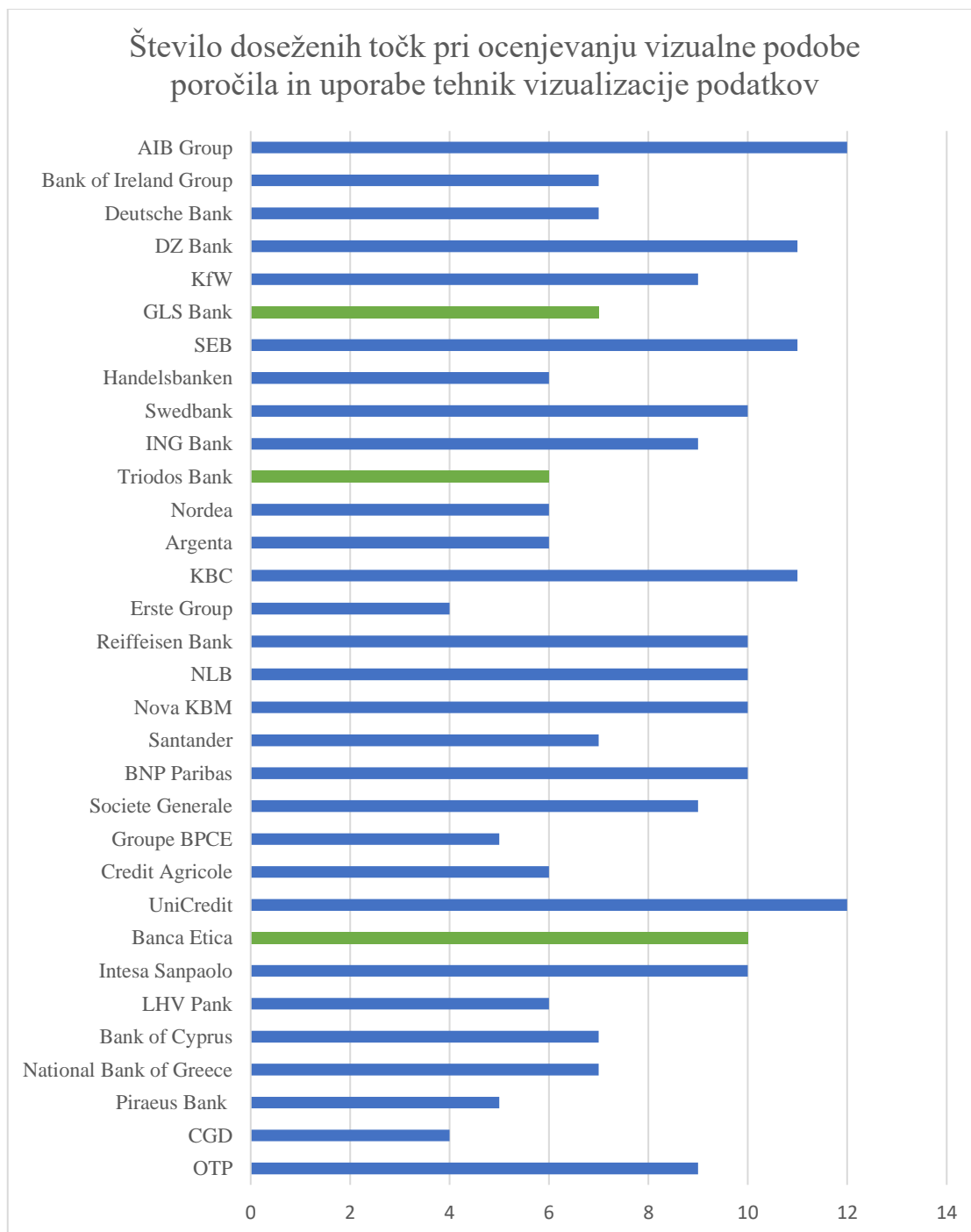
Tabela 6: Rezultati analize vizualne podobe poročila in uporabe tehnik vizualizacije podatkov (nad.)

	Naziv banke	Država sedeža	Rezultat ocenjevanja vizualne podobe poročila in uporabe različnih tehnik vizualizacije podatkov				
			Naslovnica	Besedilo	Vizualizacija podatkov	Uporaba sodobnih medijev in kanalov komunikacije	Skupaj
13.	Erste Group	Avstrija	1	3	0	0	4
14.	Raiffeisen Bank	Avstrija	3	3	4	0	10
15.	NLB	Slovenija	3	3	4	0	10
16.	Nova KBM	Slovenija	3	4	3	0	10
17.	Santander	Španija	2	3	2	0	7
18.	BNP Paribas	Francija	3	3	3	1	10
19.	Societe Generale	Francija	3	4	2	0	9
20.	Groupe BPCE	Francija	1	2	2	0	5
21.	Credit Agricole	Francija	2	3	1	0	6
22.	UniCredit	Italija	3	4	4	1	12
23.	Intesa Sanpaolo	Italija	3	3	4	0	10
24.	LHV Pank	Estonija	1	3	2	0	6
25.	Bank of Cyprus	Ciper	1	2	4	0	7
26.	National Bank of Greece	Grčija	1	3	3	0	7
27.	Piraeus Bank	Grčija	1	3	1	0	5
28.	CGD	Portugalska	1	3	0	0	4
29.	OTP	Madžarska	2	4	3	0	9
30.	Triodos Bank	Nizozemska	1	3	1	1	6
31.	GLS Bank	Nemčija	2	3	2	0	7
32.	Banca Etica	Italija	2	4	4	0	10

Vir: lastno delo.

Slika 3 prikazuje graf, ki temelji na podatkih iz tabele 4. Opazimo lahko, da pri skupnem seštevku točk ne prihaja do večjih razlik med bankami glede na razvitost držav, kjer imajo banke sedež. Izmed treh etičnih bank je najvišji rezultat doseгла Banca Etica.

Slika 3: Število doseženih točk pri ocenjevanju vizualne podobe poročila in uporabe tehnik vizualizacije podatkov

Vir: lastno delo.

4.5.3 Razkritja glede metodologije poročanja o družbenih dejavnih trajnosti

Pri analizi razkritij glede metodologije poročanja o družbenih dejavnih trajnosti sem pregledala letna poročila, integrirana poročila in ostala poročila o trajnostnem delovanju bank v vzorcu. Raziskala sem, ali banke v poročilih razkrivajo podatke o pridobivanju in zbiranju informacij o družbenih dejavnih ter metodologiji poročanja o svojem vplivu na družbo, v kateri delujejo.

Iz tabele 5 je razvidno, da večina bank v svoja poročila ne vključuje razkritij glede metodologije poročanja o družbenih dejavnih trajnosti. Izmed 32 bank jih je le 7 v svojih poročilih navedlo informacije, ki so delno povezane s poročanjem o družbenih dejavnih.

DZ Bank razkriva, da uporablja lasten sistem klasifikacije, kjer opredeli, kako posamezna dejavnost prispeva k doseganju ciljev trajnostnega razvoja. Opiše, kako s pomočjo različnih indikatorjev poveže aktivnosti s 17 cilji trajnostnega razvoja. KfW v svojem poročilu ne razkriva metodologije poročanja o družbenih vplivih podjetja, vendar pa lahko na njihovi spletni strani najdemo dokument o metodologiji poročanja. Opisan je sistem, s katerim opredelijo učinek posamezne dejavnosti, ki jo financirajo, ter kako ta dejavnost vpliva na doseganje 17 ciljev trajnostnega razvoja v sklopu Agende 2030. Handelsbanken v poročilu prav tako navaja informacije o metodologiji, ki je vezana na področje poročanja o doseganju ciljev trajnostnega razvoja. ING Bank razkriva, kako poteka proces poročanja. Podrobna metodologija ni pojasnjena, opisan pa je postopek od začetka zbiranja podatkov, usklajevanja in končne priprave poročila. O procesu priprave poročila poroča tudi Intesa Sanpaolo, ki opiše proces zbiranja informacij in postopke priprave nefinančnega poročila. Grška banka Piraeus Bank v poročilih razkriva informacije o metodologiji določanja, katera področja in teme, povezane s trajnostjo, so za podjetje relevantne, ter jih zato vključuje v poročilo o trajnostnem delovanju. Pojasni tudi, da uporablja posebno metodo merjenja družbenega donosa investicij, metodo pa uporablja za merjenje učinkovitosti programa za usposabljanje in razvoj mladih. O metodologiji poroča tudi madžarska banka OTP, ki v poročilu opiše, kako meri zadovoljstvo kupcev.

Ostale banke so v poročilih navajale informacije o metodologiji, ki se nanaša na poročanje v sklopu EU taksonomije ali pa na poročanje o okoljskih dejavnih trajnostnega delovanja. Nekatere banke so v poročilih navedle metodologijo in postopke, ki jih uporabljajo pri doseganju zastavljenih ciljev trajnostnega delovanja, ne pa podatkov in metodologije o pridobitvi, zbiranju in poročanju o vplivu banke na družbo.

Pri razkritjih glede metodologije ne prihaja do razlik med bankami s sedežem v bolj razvitih državah ter bankami s sedežem v manj razvitih državah EU.

Etične banke, ki so bile zajete v analizo, ne razkrivajo podatkov o metodologiji poročanja o družbenih dejavnih.

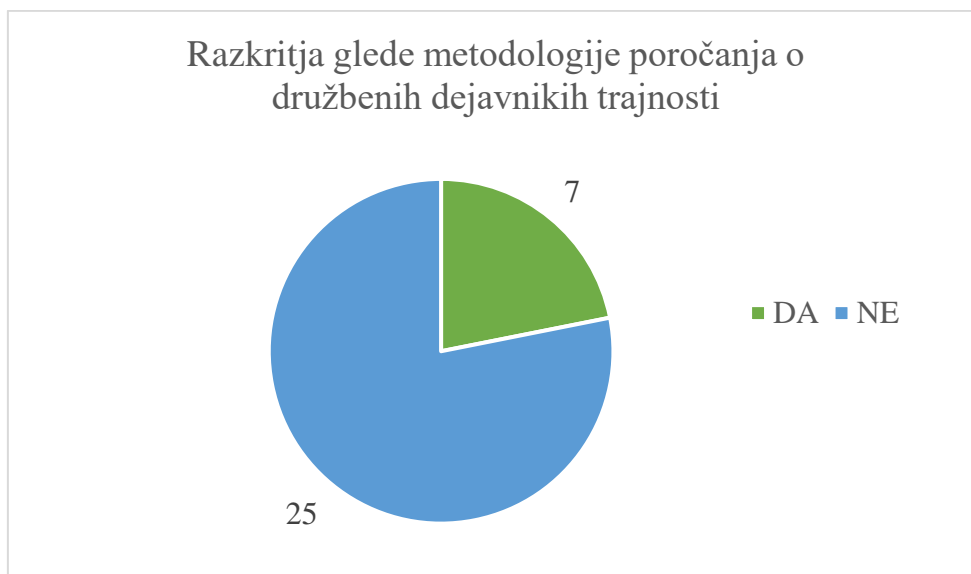
Tabela 7: Rezultati analize razkritij glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti

	Naziv banke	Država sedeža	Razkritja glede metodologije (DA/NE)
1.	AIB Group	Irska	NE
2.	Bank of Ireland Group	Irska	NE
3.	Deutsche Bank	Nemčija	NE
4.	DZ Bank	Nemčija	DA
5.	KfW	Nemčija	DA
6.	SEB	Švedska	NE
7.	Handelsbanken	Švedska	DA
8.	Swedbank	Švedska	NE
9.	ING Bank	Nizozemska	DA
10.	Nordea	Finska	NE
11.	Argenta	Belgija	NE
12.	KBC	Belgija	NE
13.	Erste Group	Avstrija	NE
14.	Raiffeisen Bank	Avstrija	NE
15.	NLB	Slovenija	NE
16.	Nova KBM	Slovenija	NE
17.	Santander	Španija	NE
18.	BNP Paribas	Francija	NE
19.	Societe Generale	Francija	NE
20.	Groupe BPCE	Francija	NE
21.	Credit Agricole	Francija	NE
22.	UniCredit	Italija	NE
23.	Intesa Sanpaolo	Italija	DA
24.	LHV Pank	Estonija	NE
25.	Bank of Cyprus	Ciper	NE
26.	National Bank of Greece	Grčija	NE
27.	Piraeus Bank	Grčija	DA
28.	CGD	Portugalska	NE
29.	OTP	Madžarska	DA
30.	Triodos Bank	Nizozemska	NE
31.	GLS Bank	Nemčija	NE
32.	Banca Etica	Italija	NE

Vir: lastno delo.

Slika 4 prikazuje graf, ki temelji na podatkih iz zgornje tabele 5. Vidimo lahko, da se je sedem bank odločilo za razkritja informacij, ki so povezane z metodologijo poročanja o družbenih dejavnikih.

Slika 4: Razkritja glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih trajnosti

Vir: lastno delo.

4.5.4 Prostovoljna razkritja o družbenih dejavnikih trajnosti

Pri analizi prostovoljnih razkritij o družbenih dejavnikih trajnosti sem pregledala letna poročila, integrirana poročila in ostala poročila o trajnostnem delovanju bank v vzorcu. Zanimalo me je, ali se banke odločajo za prostovoljna razkritja in na kakšen način se lotevajo razkritij. Uporaba standardov in smernic poročanja o trajnostnem delovanju je še vedno prostovoljna, zato sem raziskala, katere standarde banke uporabljajo pri poročanju ter če se morda odločajo za pripravo posebnih dodatnih poročil o družbenih dejavnikih.

Pri pregledu poročil nisem upoštevala smernic, ki se nanašajo na razkritja in poročanje o okoljskih dejavnikih. V tabeli so zato navedeni le standardi, ki se nanašajo na poročanje o družbenih dejavnikih trajnosti.

Iz tabele 6 je razvidno, da se skoraj vse banke odločajo za prostovoljna razkritja oz. prostovoljno uporabo standardov pri poročanju o trajnostnem delovanju. Od vseh bank v vzorcu se le ena izmed njih ni odločila za uporabo GRI-standardov. SASB-standarde pri poročanju uporablja 12 izmed 32 bank. Mednarodni standard družbene odgovornosti, ISO 26000, uporablja šest izmed 32 bank. Skladno s standardom v poročilu razkrivajo podatke o svojih ravnanjih na področjih, ki jih standard zajema. Izmed vseh bank so se tri odločile za prostovoljna razkritja na podlagi WEF-smernic.

V svojih poročilih so vse banke razkritja povezovale s cilji trajnostnega razvoja in Agendo 2030. Za banko CGD ob pripravi analize še ni bilo na voljo poročil za leto 2021, zato sem analizirala poročila za leto 2020.

Izmed bank, ki so bile zajete v vzorec, so štiri pripravile še dodatna poročila o njihovem vplivu na družbo, v kateri delujejo. Deutsche bank pripravi dodatno poročilo o svojih zaposlenih ter o tem, kako skrbi za njihov napredek in zagotavljanje dobrih delovnih pogojev. BNP Paribas pripravi poročilo o svojem vplivu na družbo znotraj EU. Societe Generale pripravi dve dodatni poročili: poročilo o vključenosti in raznolikosti ter poročilo opolnomočenju žensk. V prvem opiše, kako zagotavlja dobre delovne pogoje ter skrbi za dobro počutje in vključenost zaposlenih. V drugem poročilu pa opiše, kako skrbi za pravično napredovanje žensk v organizaciji in izboljšanje položaja žensk v družbi. Dodatno poročilo o vplivih na družbo pripravi tudi Banca Etica.

Izstopa banka Intesa Sanpaolo, ki pri poročanju uporablja vse izmed omenjenih standardov in usmeritev. Sledijo ji Raiffeisen Bank, Santander, Bank of Cyprus in National Bank of Greece, ki uporabljajo tri izmed štirih omenjenih standardov in usmeritev.

Opazimo lahko, da banke s sedežem v manj razvitih državah EU pri poročanju uporabljajo več različnih standardov in usmeritev kot pa države s sedeži v najbolj razvitih državah EU. Etične banke pri poročanju in prostovoljnih razkritjih uporabljajo le GRI-standarde. Izpostaviti je treba, da če banka uporablja več različnih standardov, to ne pomeni nujno, da je njeno poročanje bolj kakovostno.

Tabela 8: Rezultati analize o prostovoljnih razkritjih o družbenih dejavnikih trajnosti

	Naziv banke	Država sedeža	Standardi in smernice			
			GRI	SASB	ISO 26000	WEF
1.	AIB Group	Irska	DA			DA
2.	Bank of Ireland Group	Irska				
3.	Deutsche Bank	Nemčija	DA	DA		
4.	DZ Bank	Nemčija	DA			
5.	KfW	Nemčija	DA			
6.	SEB	Švedska	DA			
7.	Handelsbanken	Švedska	DA			
8.	Swedbank	Švedska	DA	DA		
9.	ING Bank	Nizozemska	DA	DA		
10.	Nordea	Finska	DA			
11.	Argenta	Belgija	DA			
12.	KBC	Belgija	DA	DA		
13.	Erste Group	Avstrija	DA			

se nadaljuje

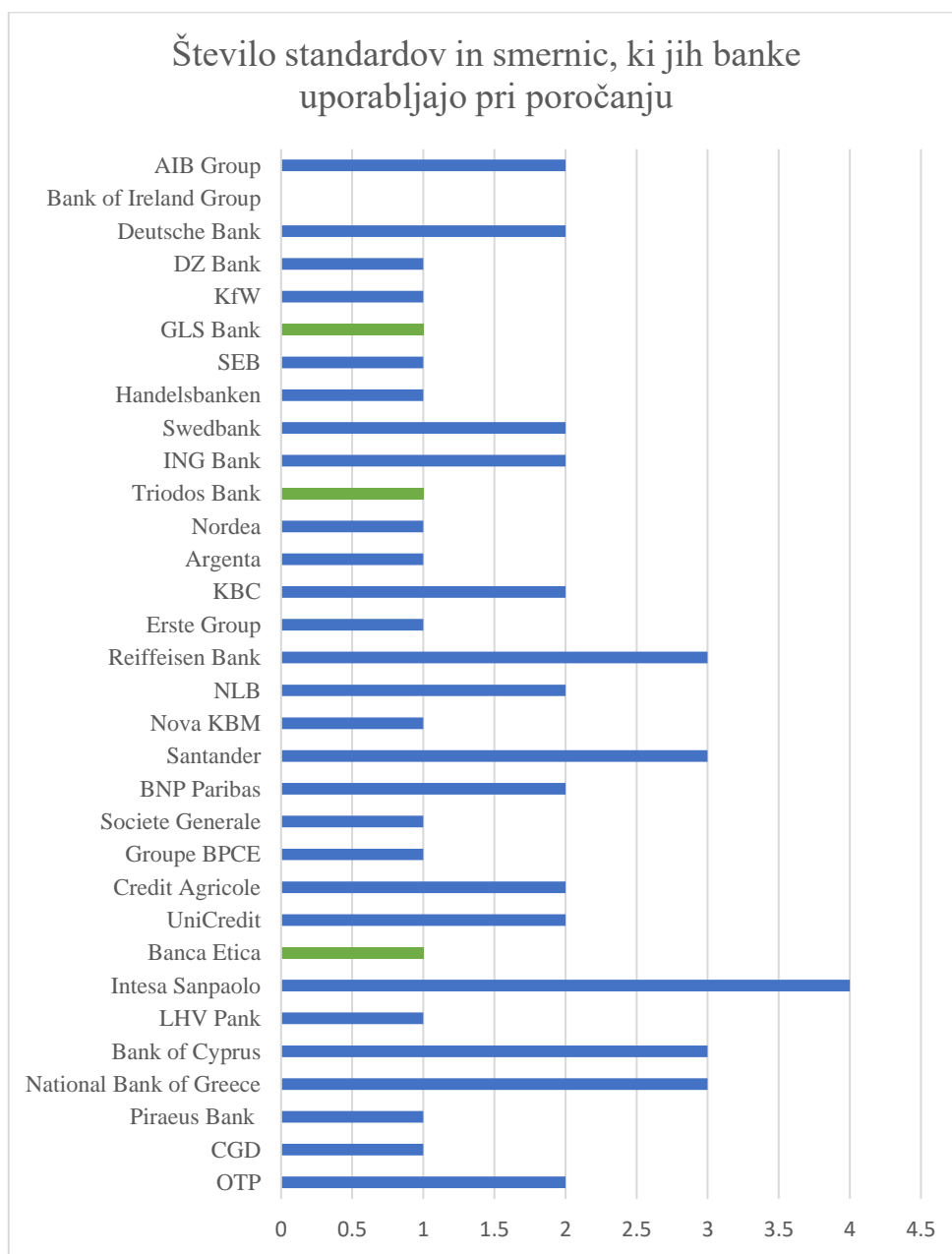
Tabela 9: Rezultati analize o prostovoljnih razkritjih o družbenih dejavnikih trajnosti
(nad.)

	Naziv banke	Država sedeža	Standardi in smernice			
			GRI	SASB	ISO 26000	WEF
14.	Raiffeisen Bank	Avstrija	DA	DA	DA	
15.	NLB	Slovenija	DA	DA		
16.	Nova KBM	Slovenija	DA			
17.	Santander	Španija	DA	DA		DA
18.	BNP Paribas	Francija	DA		DA	
19.	Societe Generale	Francija	DA			
20.	Groupe BPCE	Francija	DA			
21.	Credit Agricole	Francija	DA		DA	
22.	UniCredit	Italija	DA	DA		
23.	Intesa Sanpaolo	Italija	DA	DA	DA	DA
24.	LHV Pank	Estonija	DA			
25.	Bank of Cyprus	Ciper	DA	DA	DA	
26.	National Bank of Greece	Grčija	DA	DA	DA	
27.	Piraeus Bank	Grčija	DA			
28.	CGD	Portugalska	DA			
29.	OTP	Madžarska	DA	DA		
30.	Triodos Bank	Nizozemska	DA			
31.	GLS Bank	Nemčija	DA			
32.	Banca Etica	Italija	DA			

Vir: lastno delo.

Slika 5 prikazuje graf, ki temelji na podatkih iz tabele 6. Prikazuje podatke o prostovoljnih razkritjih analiziranih bank ter katere standarde in smernice uporabljajo. Vidimo lahko, da banke s sedeži v manj razvitih državah EU pri poročanju prostovoljno uporabljajo več različnih standardov in smernic kot banke s sedeži v razvitejših državah EU. V grafu na sliki 5 so z zeleno barvo označene etične banke.

Slika 5: Število standardov in smernic, ki jih banke uporabljajo pri poročanju

Vir: lastno delo.

4.5.5 Delež donacij

Pri analizi deleža donacij me je zanimalo, ali se banke, ki so se pri posameznih kriterijih bolje izkazale, odločajo za več donacij. Vizualno dovršena podoba poročila in uporaba večjega števila standardov in usmeritev pri poročanju o trajnostnem delovanju bi utegnila zavesti uporabnike poročil. Na ta način bi se banke lahko predstavljale kot bolj trajnostno naravnane, kot v resnici so. Šlo bi za obliko zavajanja, ki ga imenujemo tudi zeleno zavajanje.

Pregledala sem letna poročila in poročila bank o trajnostnem delovanju ter zbrala podatke o višini dobička pred obdavčitvijo ter o znesku donacij. Ugotovila sem, da nekatere banke v svojih poročilih omenjajo donacije, vendar pa ne navedejo, za kolikšen znesek gre.

Donacije bom med bankami primerjala tako, da bom izračunala delež donacij v dobičku pred obdavčitvijo vsake posamezne banke. Izmed vseh bank, ki so bile zajete v vzorec, jih le 13 pripravi ločene finančne izkaze za matično podjetje ter ločeno za skupino. Zaradi zagotavljanja večje primerljivosti sem se odločila, da bo izračun deleža donacij pripravljen na podlagi dobička pred obdavčitvijo skupine. Izpostaviti je treba tudi to, da za poročilo CGD za leto 2021 še ni na voljo, zato sem v tem primeru vključila podatke za leto 2020. Zneski donacij, ki so bili upoštevani v izračunu, se nanašajo na znesek, ki ga je donacijam namenila posamezna banka oz. organizacija, in ne vključujejo zneska, ki so ga prispevali zaposleni v podjetju.

Iz tabele 7 je razvidno, da za 12 bank ni bilo možno pridobiti zneska donacij. Banke so sicer v poročilih navedle, da podpirajo in darujejo neprofitnim organizacijam, vendar pa niso navedle zneska. Nekatere so o donacijah poročale na način, da so navedle količino izdelkov, ki so jih podarile, ali pa količino delovnih ur, ki so bile namenjene prostovoljstvu.

Pri večini bank je delež donacij nižji od 1 %, višji je le pri Intesi Sanpaolo, Bank of Cyprus, CGD in Banca Etica. Izstopa Banca Etica, kjer je delež donacij mnogo višji v primerjavi z ostalimi bankami, in sicer 3,58 %.

Tabela 10: Rezultati analize deleža donacij

	Naziv banke	Država sedeža	Delež donacij (znesek donacij/dobiček pred obdavčitvijo)
1.	AIB Group	Irska	Podatek ni na voljo
2.	Bank of Ireland Group	Irska	0,02 %
3.	Deutsche Bank	Nemčija	0,09 %
4.	DZ Bank	Nemčija	0,02 %
5.	KfW	Nemčija	0,005 %
6.	SEB	Švedska	Podatek ni na voljo
7.	Handelsbanken	Švedska	Podatek ni na voljo
8.	Swedbank	Švedska	0,21 %
9.	ING Bank	Nizozemska	0,04 %
10.	Nordea	Finska	Podatek ni na voljo
11.	Argenta	Belgija	Podatek ni na voljo
12.	KBC	Belgija	0,05 %
13.	Erste Group	Avstrija	Podatek ni na voljo
14.	Raiffeisen Bank	Avstrija	0,21 %
15.	NLB	Slovenija	Podatek ni na voljo
16.	Nova KBM	Slovenija	Podatek ni na voljo

se nadaljuje

Tabela 11: Rezultati analize deleža donacij (nad.)

	Naziv banke	Država sedeža	Delež donacij (znesek donacij/dobiček pred obdavčitvijo)
17.	Santander	Španija	0,49 %
18.	BNP Paribas	Francija	0,44 %
19.	Societe Generale	Francija	0,09 %
20.	Groupe BPCE	Francija	0,33 %
21.	Credit Agricole	Francija	0,87 %
22.	UniCredit	Italija	0,24 %
23.	Intesa Sanpaolo	Italija	1,65 %
24.	LHV Pank	Estonija	Podatek ni na voljo
25.	Bank of Cyprus	Ciper	1,91 %
26.	National Bank of Greece	Grčija	0,71 %
27.	Piraeus Bank	Grčija	Podatek ni na voljo
28.	CGD	Portugalska	1,46 % ¹
29.	OTP	Madžarska	0,39 %
30.	Triodos Bank	Nizozemska	Podatek ni na voljo
31.	GLS Bank	Nemčija	Podatek ni na voljo
32.	Banca Etica	Italija	3,58 %

Vir: lastno delo.

Slika 6 prikazuje graf, ki temelji na podatkih iz tabele 7. Opazimo lahko, da so banke s sedeži v manj razvitih državah EU v letu 2021 donacijam namenile večji delež dobička pred obdavčitvijo. Če rezultate primerjamo z rezultati analize o prostovoljnih razkritjih, ugotovimo, da so se v obeh primerih banke s sedeži v manj razvitih državah EU izkazale bolje. Opazimo lahko, da večina bank s sedeži v najbolj razvitih državah EU v poročilih ne navaja zneska opravljenih donacij. Banke, ki pri poročanju o svojem trajnostnem delovanju uporabljajo več različnih standardov, v poročilu pogosteje navedejo tudi znesek donacij.

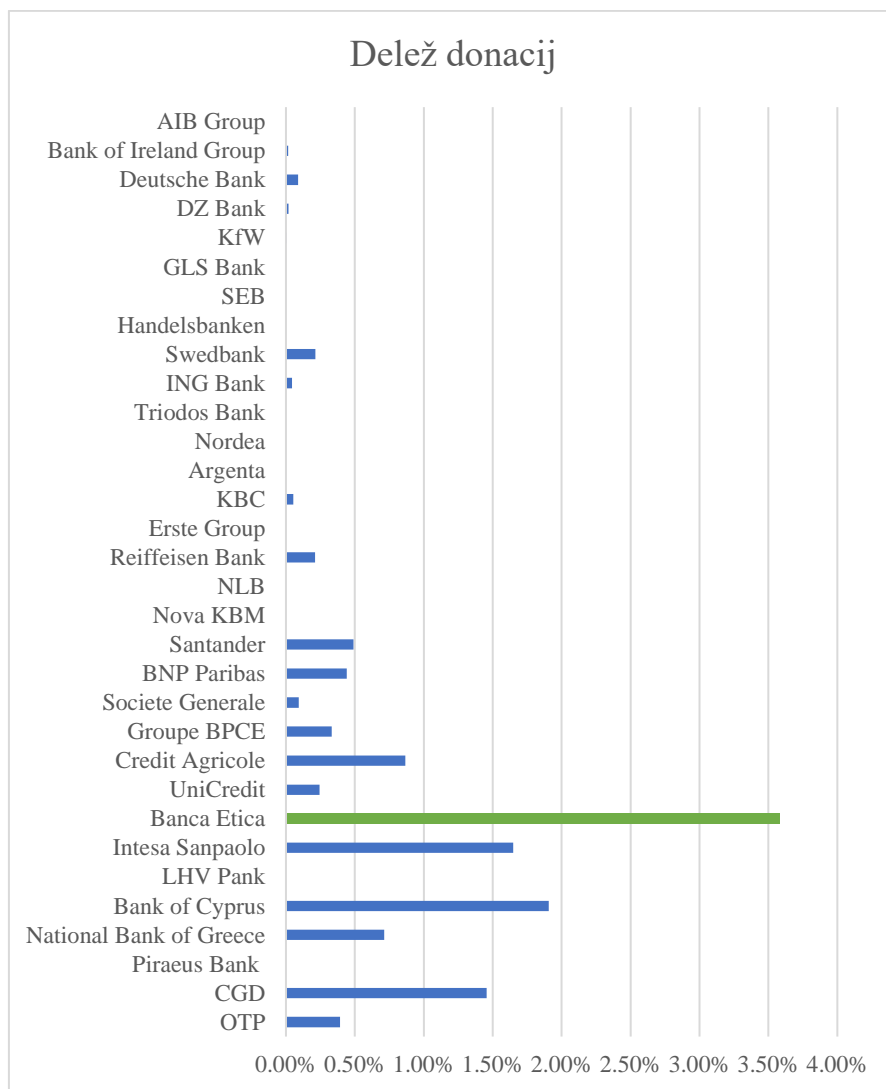
Rezultate lahko primerjamo tudi z rezultati analize vizualne podobe poročila. CGD, Bank of Cyprus, Intesa Sanpaolo in Banca Etica so banke z najvišjim deležem donacij. Banca Etica in Intesa Sanpaolo sta pri vizualni podobi poročila prav tako dosegli visoko število točk. Obe sta dosegli 10 od 13 možnih točk. Bank of Cyprus donacijam nameni višji delež v primerjavi z ostalimi bankami, vendar pa je pri analizi vizualne podobe dosegla le sedem točk izmed 13 možnih. Podobno opazimo tudi pri CGD, ki se je pri analizi vizualne podobe slabše izkazala, dosegla je le štiri točke.

DZ Bank, KfW, Swedbank, ING Bank, KBC, Raiffeisen bank, BNP Paribas in Societe Generale so banke, ki so se pri analizi vizualne podobe poročila izkazale in dosegle visoko

¹ Banka je za leto 2021 pripravila le medletno poročilo, zato izračun deleža donacij temelji na podatkih za leto 2020.

število točk. Opazimo lahko, da omenjene banke donacijam hkrati namenijo manj kot 1 % dobička pred obdavčitvijo. Ugotovimo, da vizualno dovršeno poročilo o trajnostnem delovanju ne odraža tudi dejanskega odnosa banke do družbe, v kateri deluje.

Slika 6: Delež donacij

Vir: lastno delo.

4.5.6 Ugotovitve

V uvodnem poglavju sem si zastavila raziskovalna vprašanja na katera bom v nadaljevanju odgovorila.

Raziskovalno vprašanje 1: Kako banke poročajo o svojem trajnostnem poslovanju in ali se odločajo za pripravo posebnega poročila o trajnostnem delovanju?

Ugotovila sem, da se večina bank odloča za pripravo integriranega poročila, ki na bolj pristen, celovit in smiseln način prikazuje vpliv podjetja na okolje in družbo ter njegovo

dodano vrednost. Ugotovila sem, da se določene banke odločajo tudi za pripravo dodatnih poročil. Nekatere poleg integriranih poročil pripravijo še dodatno poročilo o trajnostnem delovanju, določene banke pa pripravijo še dodatna poročila o zaposlenih.

Raziskovalno vprašanje 2: Ali se banke zavedajo pomena tehnik vizualnega prikaza podatkov in jih temu primerno uporabljajo v svojih poročilih?

Ugotovila sem, da se večina bank zaveda pomena vizualne podobe poročila in tehnik vizualnega prikaza podatkov. Več kot polovica bank, ki so bile zajete v analizo, pripravi poročilo z zanimivo naslovnico, ki pritegne bralca. Prav tako večina bank poskrbi, da je besedilo razdeljeno v odstavke ter dopolnjeno s preglednimi in razumljivimi grafi ter infografikami. Priprave interaktivnih oblik poročil ter uporabe sodobnih orodij komunikacije, kot so video vsebine, se loteva manjši del bank. Na tem področju imajo banke še veliko prostora za izboljšave in iskanje načinov, kako se približati različnim skupinam uporabnikov poročil.

Raziskovalno vprašanje 3: Ali banke v svojih poročilih razkrivajo tudi podatke glede metodologije in zbiranja podatkov za namene poročanja?

Ugotovila sem, da večina bank v svoja poročila ne vključuje razkritij glede metodologije poročanja o družbenih dejavnikih. V svojih poročilih je le sedem izmed 32 bank navedlo informacije, ki so delno povezane s poročanjem o družbenih dejavnikih. Banke torej navajajo podatke, ki so delno povezani z metodologijo poročanja, vendar pa ne pojasnijo, kako so podatke pridobile in jih nato v poročilih uporabile.

Raziskovalno vprašanje 4: Ali banke v razvitejših državah EU poleg razkritij, ki jih zahteva regulacija, bolj uporabljajo tudi dodatna, prostovoljna razkritja?

Prvotni namen raziskave je bil proučiti zahteve regulatorjev glede razkritij ter raziskati, ali se banke odločajo za dodatna, prostovoljna razkritja. Ugotovila sem, da med prostovoljnimi in obveznimi razkritji ni mogoče razlikovati. EU taksonomija namreč vzpostavlja sistem klasifikacije trajnostno naravnanih dejavnosti, NFRD pa določa, kdo je o tovrstnih dejavnostih dolžan poročati in na kakšen način. Obseg prostovoljnih razkritij sem zato raziskala na podlagi prostovoljne uporaba standardov in smernic poročanja o trajnostnem delovanju. Preverila sem, katere standarde in usmeritve banke uporabljajo pri poročanju. Uporaba standardov in usmeritev je prostovoljna, banke pa na ta način razkrijejo več podatkov, kot jih zahteva regulacija. Ugotovila sem, da banke s sedežem v manj razvitih državah EU pri poročanju uporabljajo več različnih standardov in usmeritev kot države s sedeži v najbolj razvitih državah EU. Pri analizi deleža donacij sem ugotovila, da obstaja povezava s številom različnih standardov, ki jih banka uporablja pri poročanju. Banke, ki pri poročanju o svojem trajnostnem delovanju uporabljajo več različnih standardov, tudi pogosteje navajajo podatek o natančnem znesku donacij.

SKLEP

Poročila so pomembno orodje komunikacije o trajnostnem delovanju podjetij. Banke v EU se tega zavedajo in pripravi poročil namenjajo precej pozornosti. V to jih silijo tudi pritiski investitorjev in ostalih deležnikov, ki se vedno bolj zavedajo pomena trajnostnega delovanja.

Trenutno so na voljo različni standardi in usmeritve, ki jih banke lahko pri svojem poročanju prostovoljno uporabljajo. Med standardi so najbolj pogosto uporabljeni GRI-standardi. V EU poročanje o trajnostnem delovanju urejata EU taksonomija in direktiva NFRD. EU taksonomija je vzpostavila sistem klasifikacije trajnostno naravnanih gospodarskih dejavnosti, NFRD pa od podjetij zahteva, da pri poročanju uporabljajo kazalnike, ki prikazujejo, v kolikšni meri so te dejavnosti trajnostno naravnane.

Večina bank se odloča za pripravo integriranega poročila o svojem trajnostnem delovanju, ki na celovit in smiseln način prikazuje vpliv podjetja na okolje in družbo ter njegovo dodano vrednost. Določene banke se odločajo tudi za pripravo dodatnih poročil o njihovem vplivu na okolje in družbo, v kateri delujejo. Banke večinoma precej pozornosti namenjajo vizualni podobi poročila, saj se zavedajo, da je to učinkovit način komunikacije z uporabniki poročil. Banke s sedeži v razvitejših državah EU se odločajo tudi za pripravo različnih interaktivnih poročil ter video vsebin o njihovem vplivu na družbo in okolje, v katerem delujejo. Kljub temu da investitorji izražajo interes o razkritjih glede metodologije zbiranja podatkov in poročanja o trajnostni naravnosti, se redke banke odločajo za tovrstna razkritja. Pri poročanju banke najpogosteje uporabljajo GRI-standarde, banke s sedeži v manj razvitih državah pa se odločajo za uporabo dodatnih standardov in usmeritev, kot sta SASB in ISO 26000. Banke, ki pri poročanju o svojem trajnostnem delovanju uporabljajo več različnih standardov, v poročilu pogosteje navedejo tudi znesek donacij.

Etične banke so znane po svojem transparentnem poročanju, zato sem pričakovala, da bodo izstopale pri vseh štirih kriterijih, na podlagi katerih je potekala analiza. Vse tri banke pripravijo integrirano poročilo, na področju vizualnega izgleda poročil pa so povprečne; izmed vseh treh etičnih bank se je najbolje izkazala Banca Etica. Nobena izmed etičnih bank se tudi ne odloča za razkritja o metodologiji zbiranja podatkov in poročanja o družbeni naravnosti. Pri poročanju tudi ne uporabljajo dodatnih standardov in usmeritev, ampak le GRI-standarde. Izmed etičnih bank je le Banca Etica v poročilu navedla natančen znesek donacij.

Med pripravo magistrskega dela sem imela priložnost raziskati, kako banke v EU poročajo o trajnostnem delovanju. Ugotovila sem, da se nekatere odločajo za pripravo ločenih finančnih in nefinančnih poročil, nekatere za pripravo integriranih poročil, nekatere pa poleg integriranih pripravijo še dodatna poročila. Le nekatere banke se odločajo za razkritja glede metodologije pridobivanja podatkov in poročanja o družbenih dejavnikih, prav tako v svojih poročilih ne navajajo istih vrst podatkov, kot so recimo donacije. Pri pripravi naloge sem ugotovila, da so dileme in izzivi glede tovrstnega poročanja povsem utemeljeni. Zaradi

omenjenih razlik je primerjava bank in njihove trajnostne naravnosti lahko zahtevna za različne skupine uporabnikov poročil. Sedaj tudi bolje razumem potrebe po enotnih standardih in razvoju regulacije na področju trajnostnega poročanja.

LITERATURA IN VIRI

1. 3R Building Sustainability. (2021, 18. junij). *5 Key elements of a quality sustainability report*. Pridobljeno 30. junija 2022 iz <https://www.3rsustainability.com/5-elements-of-sustainability-report/>
2. Acevedo, S. (2022, 14. april). Ethical banking occurs when banks implement policies and practices that impact social or environmental issues. *Businessinsider*. Pridobljeno 30. junija 2022 iz <https://www.businessinsider.com/personal-finance/ethical-banking>
3. Adams, W. M. (2006). *The Future of Sustainability: Re-Thinking Environment and Development in the Twenty-First Century*. Zürich: IUCN The World Conservation Union.
4. Agency for Healthcare Research and Quality. (brez datuma). *Six Tips for Making a Quality Report Appealing and Easy To Skim*. Pridobljeno 22. maja 2022 iz <https://www.ahrq.gov/talkingquality/resources/design/general-tips/index.html>
5. Aifuwa, H. O. (2020). Sustainability reporting and firm performance in developing climes: A review of literature. *Copernican Journal of Finance & Accounting*, 9(1), 9–29.
6. Atkins, B. (2022, 17. januar). ESG: Environmental, Social, Greenwashing?. *Forbes*. Pridobljeno 9. maja 2022 iz <https://www.forbes.com/sites/betsyatkins/2022/01/17/esg-environmental-social-greenwashing/?sh=25cebab54e31>
7. Bañon Gomis, A. J., Parra, M. G., Hoffman, W. M. & McNulty, R. E. (2011). Rethinking the Concept of Sustainability. *Business and Society Review*, 116(2), 171–191.
8. Boiral, O., Heras-Saizarbitoria, I. & Brotherton, MC. (2019). Assessing and Improving the Quality of Sustainability Reports: The Auditors' Perspective. *Journal of Business Ethics*, 155, 703–721.
9. Bojanic, S. (2021, 23. november). The importance of prioritising the 'S' in ESG. *Personnel Today*. Pridobljeno 26. maja 2022 iz <https://www.personneltoday.com/hr/the-importance-of-prioritising-the-s-in-esg/>
10. Cerrone, R. (2022). *Banking Regulation for ESG Principles and Climate Risk*. V *Banking and Accounting* (str. 1-17). London: IntechOpen.
11. Chinn, L., Carpenter, A. & Dapolito Dunn, A. (2021, 20. oktober). ESG trends: improving and standardizing disclosure. *Reuters*. Pridobljeno 9. maja 2022 iz <https://www.reuters.com/legal/legalindustry/esg-trends-improving-standardizing-disclosure-2021-10-20/>
12. Concensus. (2017). *Celovito razmišljanje in celovito poročanje povečujeta vrednost, ki jo ustvarja organizacija* [brošura].

13. Corporate Finance Institute. (2022, 16. marec). *Ethical Banking*. Pridobljeno 11. julija 2022 iz <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/ethical-banking/>
14. Cosma, S., Venturelli, A., Schwizer, P. & Boscia, V. (2020). Sustainable Development and European Banks: A Non-Financial Disclosure Analysis. *Sustainability*, 12(15), 6146.
15. Deloitte. (brez datuma a). *Integrated Reporting*. Pridobljeno 17. aprila 2022 iz <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/audit/articles/integrated-reporting.html>
16. Deloitte. (brez datuma b). *What are the challenges in ESG reporting?* Pridobljeno 15. aprila 2022 iz <https://www2.deloitte.com/hu/en/pages/energy-and-resources/articles/esg-explained-3-what-are-the-challenges-in-esg-reporting.html>
17. Deloitte. (brez datuma c). Do sustainable banks outperform? Driving value creation through ESG practices. Pridobljeno 8. aprila 2022 iz <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/financial-services/articles/driving-value-creation-through-esg-practices.html>
18. Directive 2014/95/EU. *Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups Text with EEA relevance*. Evropski parlament, Svet Evropske unije. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>
doi:10.1111/j.1467-8594.2011.00381.x
19. EBA. (2020, 30. oktober). *EBA Discussion paper on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms*. Pridobljeno 17. maja 2022 iz <https://www.eba.europa.eu/calendar/discussion-paper-management-and-supervision-esg-risks-credit-institutions-and-investment>
20. ECB. (2020). *Guide on climate-related and environmental risks, Supervisory expectations relating to risk management and disclosure*. Frankfurt na Majni: Evropska centralna banka.
21. ElAlfy, A. & Weber, O. (2019). Front Matter. V *Corporate Sustainability Reporting: The Case of the Banking Industry* (str. 1-32). Waterloo: Centre for International Governance Innovation. Pridobljeno 15. maja 2022 iz <https://www.cigionline.org/static/documents/documents/Paper%20no.211web.pdf>
22. European Commission. (2021, 21. april). *FAQ: What is the EU Taxonomy and how will it work in practice?* Pridobljeno 11. maja 2022 iz https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/sustainable-finance-taxonomy-faq_en.pdf
23. European Commission. (brez datuma). *Sustainable finance*. Pridobljeno 24. maja iz https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_en
24. Green Business Bureau. (2021, 16. november). *ESG and Sustainability: Your 101 Guide for Understanding Corporate Sustainability*. Pridobljeno 28. junija 2022 iz <https://greenbusinessbureau.com/topics/sustainability-benefits-topics/esg-and-sustainability-your-101-guide-for-understanding-corporate-sustainability/>

25. GRESB. (2021, 30. april). *The rise of the “S” in ESG Reporting*. Pridobljeno 4. marca 2022 iz <https://gresb.com/nl-en/2021/04/30/the-rise-of-the-s-in-esg-reporting/>
26. GRI. (2022, 10. marec). *ESG standards, frameworks and everything in between*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz <https://www.globalreporting.org/media/jxkgggd/gri-perspective-esg-standards-frameworks.pdf>
27. GRI. (brez datuma a). *A Short Introduction to the GRI Standards*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz <https://www.globalreporting.org/media/wtaf14tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf>
28. GRI. (brez datuma b). *The GRI Standards: the global standards for sustainability reporting*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz https://www.globalreporting.org/standards/media/2458/gri_standards_brochure.pdf
29. Hakovirta, M. & Denuwara, N. (2020). How COVID-19 Redefines the Concept of Sustainability. *Sustainability*, 12(9), 3727.
30. Hall, D. (2021, 1. december). Understanding the Importance of Non-profit Organizations. *BBN Times*. Pridobljeno 24. maja 2022 iz <https://www.bbntimes.com/society/understanding-the-importance-of-non-profit-organizations>
31. Herzig, C. & Schaltegger, S. (2006). Corporate Sustainability Reporting. An Overview. V *Sustainability Accounting and Reporting* (str. 301-324). Dordrecht: Springer.
32. ISO. (brez datuma). *ISO 26000 - Social responsibility*. Pridobljeno 8. aprila 2022 iz <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>
33. Jarvie, M. E. (2016, 20. maj). Brundtland Report. *Encyclopedia Britannica*. Pridobljeno 8. aprila 2022 iz <https://www.britannica.com/topic/Brundtland-Report>
34. Kenyon, T. (2021, 16. avgust). Kearney: Customers may Switch Banks due to ESG Concerns. *FinTech Magazine*. Pridobljeno 13. maja 2022 iz <https://fintechmagazine.com/financial-services-finserv/kearney-customers-may-switch-banks-due-esg-concerns>
35. Lanz, D. (2020, 20. april). ESG and Covid-19: Four market trends. *Investment Executive*. Pridobljeno 9. maja 2022 iz https://www.investmentexecutive.com/inside-track_/dustyn-lanz/esg-and-covid-19-four-market-trends/
36. Larrinaga, C. & Bebbington, J. (2021). The pre-history of sustainability reporting: a constructivist reading. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 34(9), 162–181.
37. Manifezt Foundation. (brez datuma). *So How Do Nonprofit Organization Benefit Our Society?* Pridobljeno 24. maja 2022 iz <https://www.manifezt.org/so-how-do-nonprofit-organization-benefit-our-society/>
38. Mervelskemper, L. & Streit, D. (2016). Enhancing Market Valuation of ESG Performance: Is Integrated Reporting Keeping its Promise? *Business Strategy and the Environment*, 26(4), 536–549.
39. Money Next. (2021, 5. avgust). *Sustainable banking: what can banks do to appeal to green consumers?*. Pridobljeno 13. marca 2022 iz <https://moneynext.tv/sustainable-banking-what-can-banks-do-to-appeal-to-green-consumers/>

40. Murray, S. (2021, 14. maj). Measuring what matters: the scramble to set standards for sustainable business. *Financial Times*. Pridobljeno 6. marca 2021 iz <https://www.ft.com/content/92915630-c110-4364-86ee-0f6f018cba90>
41. Perdana, A., Robb, A. & Rohde F. (2018). Does Visualization Matter? The Role of Interactive Data Visualization to Make Sense of Information. *Australasian Journal of Information Systems*, 22.
42. Platform on Sustainable Finance. (2022). *Final Report on Social Taxonomy*. Pridobljeno 1. junija 2022 iz https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/280222-sustainable-finance-platform-finance-report-social-taxonomy.pdf
43. Podržaj, P. (2020). *Analiza kakovosti letnih poročil izbranih javnih zavodov v Sloveniji* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
44. PWC. (brez datuma). *ESG reporting*. Pridobljeno 8. maja 2022 iz <https://www.pwc.com/sk/en/environmental-social-and-corporate-governance-esg/esg-reporting.html>
45. Quaadman, T. & Rust, E. (2019, 2. december). ESG Reporting Best Practices. Pridobljeno 9. maja 2022 iz <https://corpgov.law.harvard.edu/2019/12/02/esg-reporting-best-practices/>
46. S&P Global. (2019, 23. oktober). *Understanding the "E" in ESG*. Pridobljeno 11. julija iz <https://www.spglobal.com/en/research-insights/articles/understanding-the-e-in-esg>
47. SASB. (brez datuma). *Standards Overview*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz <https://www.sasb.org/standards/>
48. TCFD. (2021, 15. september). *Task Force on Climate-related Financial Disclosures: 2021 Status Report*. Pridobljeno 10. maja 2021 iz https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2021/07/2021-TCFD-Status_Report.pdf
49. The SustainAbility Institute. (2020). *Rate the Raters 2020. Investor survey and interview results*. Pridobljeno 6. marca 2022 iz <https://www.sustainability.com/globalassets/sustainability.com/thinking/pdfs/sustainability-ratetheraters2020-report.pdf>
50. Tocchini, F. & Cafagna, G. (2022, 20. julij). The 5 biggest hurdles to effective ESG reporting. *Wolters Kluwer*. Pridobljeno 9. maja 2022 iz <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/the-5-biggest-hurdles-to-effective-esg-reporting>
51. United Nations Environment Programme Finance Initiative. (brez datuma). *About us*. Pridobljeno 8. aprila 2022 iz <https://www.unepfi.org/about/>
52. United Nations Global Compact. (brez datuma). *The SDGs Explained for Business*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz <https://www.unglobalcompact.org/sdgs/about>
53. Value Reporting Foundation. (brez datuma). *International Integrated Reporting Framework*. Pridobljeno 17. maja 2022 iz <https://www.integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>

54. Waterford. (2019, 23. januar). *How Corporate Philanthropy Leads to Social Change*. Pridobljeno 24. maja 2022 iz <https://www.waterford.org/education/how-corporate-philanthropy-leads-to-social-change/>
55. World Economic Forum. (brez datuma). *Explore the Metrics*. Pridobljeno 7. maja 2022 iz <https://www.weforum.org/stakeholdercapitalism/our-metrics>

PRILOGE

Priloga 1: Osnovni podatki o bankah, zajetih v vzorec

	Naziv banke	Država sedeža	Bilančna vsota v letu 2021 (mrd EUR)	
			Ločeni računovodski izkazi	Konsolidirani računovodski izkazi
1.	AIB Group	Irska	15,8	127,9
2.	Bank of Ireland Group	Irska	Ni na voljo	155,3
3.	Deutsche Bank	Nemčija	Ni na voljo	1.324,0
4.	DZ Bank	Nemčija	Ni na voljo	627,3
5.	KfW	Nemčija	Ni na voljo	551,0
6.	SEB	Švedska	243,6	311,8
7.	Handelsbanken	Švedska	210,5	315,8
8.	Swedbank	Švedska	152,6	259,6
9.	ING Bank	Nizozemska	104,4	951,3
10.	Nordea	Finska	400,3	570,4
11.	Argenta	Belgija	Ni na voljo	55,5
12.	KBC	Belgija	Ni na voljo	340,4
13.	Erste Group	Avstrija	Ni na voljo	307,4
14.	Raiffeisen Bank	Avstrija	Ni na voljo	192,1
15.	NLB	Slovenija	12,7	21,58
16.	Nova KBM	Slovenija	10,0	10,0
17.	Santander	Španija	Ni na voljo	1.595,8
18.	BNP Paribas	Francija	1.649,5	2.634,4
19.	Societe Generale	Francija	1.237,3	1.464,5
20.	Groupe BPCE	Francija	480,7	1.516,0
21.	Credit Agricole	Francija	783,0	2.074,0
22.	UniCredit	Italija	Ni na voljo	9.16,67
23.	Intesa Sanpaolo	Italija	774,2	1.069,0
24.	LHV Pank	Estonija	Ni na voljo	6,8
25.	Bank of Cyprus	Ciper	23,9	24,9
26.	National Bank of Greece	Grčija	78,5	83,9
27.	Piraeus Bank	Grčija	Ni na voljo	79,8
28.	CGD	Portugalska	96,4	104,0
29.	OTP	Madžarska	33,4	67,2
30.	Triodos Bank	Nizozemska	Ni na voljo	16,5
31.	GLS Bank	Nemčija	Ni na voljo	9,23
32.	Banca Etica	Italija	Ni na voljo	2,9

